

vedtoges med 104 stemmer (S, KF, V, RV, CD, FP og KRF) mod 22 (SF og FK).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1988.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 6/10 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Debatten i dag om finanslovforslaget er den tredje i løbet af 8 dage, hvor landets økonomiske problemer har været hovedemnet, og hvor mulighederne for at samarbejde på tværs af partierne i et opsplittet Folketing naturligvis også er et meget centralt emne.

Socialdemokratiet har både i åbningsdebatten og i debatten i går om vort beslutningsforslag om social retfærdighed og modernisering af erhvervsliv og arbejdsmarked meget klart sagt, at for os hænger disse ting sammen. Vi mener afgjort, at produktionen skal sættes op, at eksporten skal kraftigt i vejret, og at alle skal kunne få en uddannelse, så de kan klare sig på arbejdspladserne i dag. Vi er klar til at gå meget langt på disse områder, især når det drejer sig om at give mennesker viden og færdigheder, så de bedre kan klare sig i tilværelsen. Vi vil også gå langt for alvor at få sat skub i forskning og teknologi, så vi kan forny og forbedre vort erhvervsliv. Det ved regeringspartierne og Det Radikale Venstre, og det har de sagt os tak for, selv om vi på en række konkrete punkter har sagt fra over for dele af de forslag, regeringen har fremsat. Men de samme partier har både i åbningsdebatten og i debatten i går sagt nej til vore forslag om højere folkepension, om bedre muligheder for, at folkepensionister kan have en lille indtægt ved siden af pensionen, om højere efterløn og om større arbejdslededsunderstøttelse. Det er der ikke behov for, de klarer sig jo godt nok, siges det. Det har vi ikke råd til,

siges det, og der er endda dem, der forsøger sig med flotte bemærkninger om, at nu er valget jo overstået, så nu kan socialdemokraterne godt pakke deres løfter til vælgerne langt bort.

Det er uklogt af de fem partier, meget endda. Vi mener det nemlig alvorligt. Vi mener alvorligt, at folkepensionister ikke har fået en rimelig stigning i deres pension. Vi mener afgjort, at de arbejdsløse, efterlønerne og de syge er blevet klart ringere stillet i de sidste fem år. Og vi mener det alvorligt, når vi siger, at vores forslag er en helhed, en helhed, hvor detaljer kan diskuteres, men hvor helheden må bevares. Det er derfor letsindigt at tro, at vi vil pakke de socialdemokratiske forslag langt væk, f.eks. af frygt for statsministerens trusler om valg, eller at vi vil acceptere de fem partiers påstand om, at vi ikke har råd til de beskedne forbedringer.

Vi er også meget uenige med de fem partier, når de siger, at vore forslag ikke hænger økonomisk sammen, mens regeringens gør det. Vi har ikke styr på økonomien, det har regeringen, siger man.

Men har regeringen nu det? Lad os se på finanslovforslaget. Det balancerer nu, siger finansministeren i et skrift, der blev udsendt i forgårs. Jo, nu tror man, at de personlige skatter giver 3 mia. kr. mere til staten, end man troede for bare 2-3 måneder siden, og så kan man lige pludselig, dagen før forslagene behandles i Folketinget, fortælle, hvordan man kan få underskuddet væk, hvordan man tilmed kan få dækket tilskuddene til erhvervslivet og også betale nedsættelsen af afgifterne på olie, benzin og gas – og så som sagt alligevel have balance på finansloven for 1988.

Men selv med den opskrining af forventningerne til stigningen i personskatterne balancerer finanslovforslaget langtfra. Der er først og fremmest en manko i dag på 4,3 mia. kr. Det er de beløb, de forskellige ministre er forpligtet til at spare yderligere eller skaffe i ekstra indtægter.

Finansministeren har løftet sløret for, hvordan han tænker sig at skaffe sin del af mankoen, nemlig 1,5 mia. kr. De skal hentes hos borgerne, hver eneste krone. Det skal ske ved betalinger, når en sag ankes, eller når en borger klager, ved flere betalinger for offentlige tilladelser og godkendelser, ved højere gebyrer og satter på en lang række områder – for at fremme omkostningsbevidstheden hos borgerne, skri-

[Henning Rasmussen]

ver finansministeren. Staten skal også være hårdere i sin inkasso, bl.a. over for folk, der har fået bistand fra socialforvaltningen eller har lånt til deres uddannelse.

Men det er altså et faktum, at de 1,5 mia. kr. skal tages hos borgerne ud over dem, man henter hos dem i dag.

Vi ved derimod ikke, hvordan sundhedsministeren, socialministeren, undervisnings- og forskningsministeren og de andre ministre skal finde deres del af de resterende 2,8 mia. kr., men det får vi og borgerne at vide, den dag ministrene har fundet ud af, hvor der skal skæres ned, eller hvor der skal hentes flere penge end i dag.

Vi savner også klarhed over, hvad den omlægning af arbejdsgiverbetalingerne, som regeringen har bebudet, vil betyde økonomisk. Vi ved heller ikke, hvor meget der kan blive tale om at vi skal betale mere til EF i 1988.

Og så kan regeringen i øvrigt være glad for, at man til næste år for første gang får den skat af fonde og foreninger, som vi i Socialdemokratiet har været med til at forlange i sin tid og nu har fået regeringen med til, ligesom vi fik regeringen med til realrenteafgiften, den, der til næste år giver en indtægt på 19 mia. kr.

Regeringen kan også være glad for, at Nationalbanken til næste år budgetterer med at skulle aflevere yderligere 3 mia. kr. til staten, altså 3 mia. kr. mere end i år.

I det hele taget er en meget stor del af budgetforbedringerne siden kriseårene i begyndelsen af 1980'erne sket ved forslag, som vi har stemt for, eller sket i kraft af langt bedre økonomiske forhold i udlandet, som vi har haft det i de sidste 4-5 år.

Og så nogle ord om det stop for stigninger i statens udgifter, som finansministeren siger han har gennemført. Det er egentlig et blålys. Finansministeren regner jo med nettodriftsudgifter; det vil sige, at man fratrækker en lang række indtægter direkte i udgifterne, og så kan man ved systematisk at forhøje disse indtægter, sådan at de svarer til stigningen i udgifterne, holde nettoudgiftstallet uændret.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at udgiften til de nye børnetilskud er opført på indtægtssiden som en negativ indtægt. Jeg ved godt, at det skyldes, at det er en del af skattereformen, og det er for så vidt i orden, men det er alligevel reelt en udgift; ministeren skal derfor være eks-

tra forsigtig i sin urigtige argumentation om udgiftsstoppet. Det er nok lidt stærkt at kalde det fup, når finansministeren siger, at vi har et faktisk udgiftsstop, men det er i alt fald hokusfokus. Det er det, tryllekunstnere siger, når de laver et illusionsnummer. Men de borgerlige vælgere bliver jo så glade, så længe de tror på det, og så har det også den virkning, at finansministeren kan løfte en belærende pegefinger imod kommuner og amtskommuner, der ikke har de tilsvarende muligheder for, om man så må sige at smånyde på den politiske vægt. Det er i øvrigt de samme kommuner, som regeringen har ladet betale godt en tredjedel af forbedringen i statens økonomi ved en lang række nedskæringer i statens tilskud til de kommunale udgifter. Det er de kommuner, som hvert eneste år har fået nye og større opgaver, mens staten har fået beskåret sine, for opgaverne forsvinder jo ikke, de holder bare flyttedag. Jeg er ikke i tvivl om, at gjorde man den eelle udgiftsstigning hos staten, amtskommunerne og kommunerne korrekt op, ville den vise en næsten ensartet, men svag stigning i ressourceforbruget på de tre områder.

Et af de mange eksempler på, at regeringen nu lader folk betale på en anden måde over skatterne, er den såkaldte arbejderuddannelsesfond, der blev indført for få år siden. Udgifterne til bl.a. specialarbejderskolerne betales ikke længere af os alle gennem skatter og afgifter, men alene af lønmodtagerne og deres arbejdsgivere. Jeg nævner dem specielt, fordi der nu, så vidt jeg kan se, kræves langt flere penge op, end det er nødvendigt for at betale udgifterne ved de pågældende uddannelser. Er det rigtigt set, så er den såkaldte arbejderuddannelsesfond et ekstra sugerør i lønmodtagernes og deres arbejdsgivers lommer.

Vi er i Finansudvalget først begyndt på den traditionelle detaljerede gennemgang af finanslovsforslaget i tirsdags. Vi har derfor af gode grunde ikke kunnet få svar på nogle af de stillede spørgsmål endnu, og derfor må debatten i dag foregå på et spinklere grundlag end normalt, hvor gennemgangen sker i begyndelsen af september, og hvor svarene på den første, meget store gruppe af opklarende spørgsmål er kommet og er blevet vurderet. Jeg har derfor kun nogle få bemærkninger til enkelte af finanslovsforslagets områder.

[Henning Rasmussen]

Vi vil se nøje på det samlede bygge- og anlægsprogram, som der lægges op til. Meget store dele af dette program er under udførelse, men der er også en del investeringer, der vil starte i 1988 og senere år. Det er ikke så meget omfanget af disse investeringer, vi vil ind i en vurdering af, som den prioritering, ministrene har foreslået. Jeg er godt klar over, at nogle af investeringerne hviler på aftaler, men alligevel.

Vi vil også undersøge nøje, om regeringen aktivt og hurtigt gennemfører beslutningerne om bekæmpelse af forureningen og om at rette op på de skader, der er sket på vores miljø. Der er gennemført mange beslutninger på miljøområdet, som regeringspartierne har været imod.

Vi betragter finanslovgennemgangen som en god lejlighed til at kigge en modvillig regering efter i sømmene.

Så vidt vi kan se, har forsvarsministeren afsat et uændret beløb til forsvarsudgifterne til næste år, selv om der ikke er indgået et nyt forsvarsforlig. Jeg kan kun sige: bliv ved med det! Så er der mulighed for en ny aftale, hvis regeringen mener det alvorligt.

Tilsvarende kan jeg i øvrigt sige om civilforsvaret, at også her er der afsat et uændret beløb i 1988.

Vi er meget bekymrede over det store fald, der vil blive i byggeriet til næste år; ikke alene vil der blive et nyt stærkt fald i det private boligbyggeri, men også erhvervsbyggeriet vil gå tilbage. Vi vil derfor se på mulighederne for at få øget byggeriet, men det er ikke let, når markedsrenten nærmer sig 13 pct., for det gør rentebyrden meget stor, og det er med til at presse byggeriet ned. Det er kartoffelkurens langt strammere finansieringsregler for fast ejendom også, og det er i øvrigt det eneste område, hvor kartoffelkuren for alvor har slået igennem. Renteafgiften på forbrugslån har haft begrænset virkning. Det er andre ting efter min opfattelse, der især har sænket forbruget.

Uddannelsesopsparing og boligopsparing har formentlig kun givet en meget beskeden forøgelse af den samlede opsparing. Der er grund til at tro, at de fleste af de penge, der spares op på disse konti, alligevel var blevet sparet op under en eller anden form. Derimod har de store ændringer i beskatningen af renteindtægter og behandlingen af renteudgifter, som vi fik med skattereformen, for alvor startet en omlægning i retning af mindre låneoptagelse og

store opsparing. Desværre er opsparingen stadig for lav. Det ville for alvor gavne med den socialdemokratiske pensionsreform med en obligatorisk overskudsdeling, hvor pengene blev stående i virksomhederne, og med en tilbagevenden til den tid, hvor kommunerne fik mulighed for at spare op, før de skal investere, i stedet for at blive tvunget til at bruge af kassen eller låne.

Alle disse ting har stor betydning også for statens finanser. Lavere renter letter statens meget store gældsbyrde, den giver større investeringer, den giver højere beskæftigelse, staten sparer arbejdsløshedsdagpenge osv.

Jeg er hermed vendt tilbage til den mere generelle diskussion om den økonomiske politik og de nødvendige langsigtede beslutninger. Det er nemlig en fejltagelse at tro, at de beslutninger, der skal vende den deprimerende udvikling, vi er inde i i vort land, alene skal træffes ved at sætte tal ind i finansloven, men det er ved denne lejlighed, ved finanslovbehandlingen, at vi i folketingsarbejdet tvinges til at se alt det, vi gør i meget store dele af vort lovgivningsarbejde, i en stor sammenhæng. Det er her, vi ser tallene summere sig ubønhørligt op, og det er derfor en tid, der egner sig til eftertanke med hensyn til, hvad vi vil, og hvad vi kan.

Socialdemokratiet er sikker på, at de forslag, vi har stillet, klart trækker i den rigtige retning. Vi er sikre på, at de fuldt ud kan måle sig med regeringens i økonomisk forsvarlighed. Vi har ikke sminket vore forslag, som en del af regeringens forslag er det.

Vi kender fuldt ud de snævre økonomiske rammer, der er i den svære situation, vi er i nu, men vi vil alligevel ikke acceptere, at mange hundredtusinde mennesker, der skal leve af de indtægter, Folketinget bevilger dem, fortsat skal holde urimeligt igen. Så fattigt er vort samfund ikke, det må regeringen forstå; regeringen og Det Radikale Venstre må forstå, at vi fortsat ser vore forslag som en helhed.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg lyttede meget til hr. Henning Rasmussens første ordførertale som finanspolitisk ordfører og bemærkede, at han var meget kritisk over for den seneste økonomiske oversigt, vi har fået, nemlig budgetoversigten fra oktober 1987, ja, vel næppe troede på den, og jeg be-

[Bilgrav-Nielsen]

mærkede, at hr. Henning Rasmussen også var kritisk over for den afstand, der er mellem indtægter og udgifter på finanslovforslaget, en afstand på 3-4 mia. kr.

Men hvor var de forslag, som man logisk måtte forvente fulgte fra hr. Henning Rasmussen, om at mindske denne afstand mellem indtægter og udgifter? Det forekommer mig, at det, som hr. Henning Rasmussen brugte sin talletid på, var at udvide afstanden mellem indtægter og udgifter.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Vi vender jo ved en senere lejlighed tilbage til disse ting, vil jeg gerne sige til hr. Bilgrav-Nielsen, og jeg har ikke nogen erindring om, at jeg et eneste sted har udvidet nogen forskel.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Hr. Henning Rasmussen har lagt vægt på i dag at gentage, hvad der var et af hovedspørgsmålene under gårsdagens debat, nemlig en kraftig udvidelse af overførselsindkomsterne, og hvis der er noget, der hverken gavner beskæftigelsen, betalingsbalanceproblemet, underskudssituationen eller gældsætningen i Danmark, er det en udvidelse af forbrugsmulighederne.

Så vidt jeg husker, var det også et af de signaler, som hr. Svend Auken gav under Folketingets åbningsdebat.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Det ligger stadig væk sådan, at min tale og vore forslag ikke har udvidet forskellen mellem indtægter og udgifter på finansloven.

Vi er helt klar over, at der er en beskeden forbrugsudvidelse i vores pakke og dermed en beskeden virkning på betalingsbalancen. Det har vi ikke lagt skjul på.

Henning Andersen (KF):

Finanspolitikken og hermed den årlige finanslov er nok et af de mest betydningsfulde instrumenter, en regering og et Folketing har til rådighed, når den økonomiske politik skal tilrettelægges.

Det er vel ikke for meget sagt, at finansloven er kernen i en regerings økonomiske politik, altså et udtryk for alt det, man kan, og også alt det, man ikke kan. Det er jo via finansloven, man fastlægger størrelsen af statens indtægter og udgifter, hvilke opgaver staten skal tage sig af, hvor mange penge og hvor mange af statens medarbejdere der skal benyttes på forskellige områder.

Med finansloven bestemmes det også, hvordan og hvorfra penge til statens mange aktiviteter skal komme.

Når man fra år til år følger udviklingen i de offentlige udgifter og indtægter og i budgetbalancen, er det selvfølgelig vigtigt at gøre sig klart, at disse bevægelser afspejler et nettoreultat af et meget kompliceret samspil og af begivenheder i og uden for den offentlige sektor.

Statsfinanserne er meget afhængige af den generelle økonomiske udvikling i samfundet, men samtidig påvirker selve udformningen af finansloven også udviklingen i samfundsøkonomien, og udviklingen er også i denne henseendeaksen, hvorom tingene drejer sig.

Finansloven har en styrende og overordnet funktion i vort samfund. Derfor er finansloven parlamentarisk set en lov, der indtager en særstilling. Vi skal have en finanslov. Det er baggrunden for, at finansloven næsten altid – heldigvis – vedtages af brede flertal. Sådan bør det også gå i år, når vi kommer til tredjebehandlingen.

Mange har talt om, at valget har gjort det vanskeligere at arbejde her i Folketinget. Ja, sådan ser det vel ud, men endnu er arbejdet jo dårlig nok kommet rigtigt i gang, så hvem ved, hvordan det går?

Befolkningen har efter min mening en forventning om, at vi nu løser de store opgaver, vi står over for. Der hviler et betydeligt ansvar på de partier, som rækker ind mod midten. Der skal nemlig være enighed omkring midten, hvis der skal kunne laves noget konstruktivt i Folketinget. Det bedste, vi alle sammen kan gøre i stedet for at tale om, at vi har fået et forkert Folketing, er at skabe nogle resultater. Og skulle vi så ikke se at komme i gang med det?

Det er heldigt, at et meget bredt flertal har udtalt forståelse for, at der må vises ansvarlighed over for landets økonomi. Det betyder, at forhandlingerne kan hvile på den meget vigtige kendsgerning, at balancen i dansk økonomi

[Henning Andersen]

bør opretholdes. Det farligste, der kan ske for et land, er, at det får stadig stigende underskud på finansloven. Så oparbejder staten nemlig en gæld, som til sidst kun kan tilbagebetales ved at gøre pengene mindre værd. Derfor er det så betydningfuldt, at vi nu igen har balance på statsregnskabet. Så er grundlaget til stede for en fortsat antiinflationspolitik og dermed et rimeligt renteniveau.

I Det Konservative Folkeparti glæder vi os over, at der nu for sjette år i træk lægges låg på de offentlige udgifter. Regeringen har i løbet af få år fjernet et uhyggeligt underskud på statsfinanserne. I 1982 var der, hver gang staten gav en krone ud, kun dækning for 69 øre. Nu er der balance på statsfinanserne. Herved skal selvfølgelig ikke forstås, at der ikke kan forekomme mindre afvigelse. I 1986 var der et statsoverskud på 8 mia. kr., mens vi både i år og til næste år må forvente et mindre underskud. Men samlet set er der balance i tingene.

Det Konservative Folkeparti sætter balancen mellem statens indtægter og udgifter meget højt. Det er et meget vigtigt mål, at den balance bevares. Vi ønsker ikke, at det danske samfund igen kommer i en situation, hvor man begynder eksempelvis at tale om statsbankerot. Det Konservative Folkeparti prioriterer ligeledes målet, at de offentlige udgifter holdes i ave, meget højt.

Disse mål er nemlig afgørende for, om det skal lykkes at bringe bedre orden i dansk økonomi. Vi ved alle, at betalingsbalanceunderskuddet kun kan fjernes, hvis produktionen og eksporten i den private sektor forøges markant. Vi ved også alle, at Danmark har et af verdens højeste skattetryk. Såvel i den konservative folketingsgruppe som i regeringen er der et stærkt ønske om at sænke skattetrykket inden for en overskuelig fremtid.

Den økonomiske vækst i dansk økonomi må derfor primært nødvendigvis være reserveret den private sektor. Vi må fastholde den stramme offentlige udgiftspolitik. De offentlige udgifter må fortsat ikke stige. Vi ved, at der melder sig nye opgaver, som skal løses. Dem må vi finde plads til gennem moderniseringer og effektiviseringer i den offentlige sektor og gennem omprioriteringer.

Jeg vil gerne advare imod, at man her i Folketinget gennemfører store udgiftskrævende forslag, uden at der samtidig gennemføres be-

sparelser på andre områder af et tilsvarende omfang.

Finanslovsforslaget indeholder en række nye initiativer og omprioriteringer. Det er lykkedes at tilgodese et øget udgiftsbehov på visse områder inden for en uændret udgiftspolitisk ramme.

I den konservative folketingsgruppe hilser vi med glæde de nye initiativer velkommen. Det gælder bl.a. den lettelse af pensionisters samspilsproblemer, der nu åbnes for. Pensionisterne får bedre vilkår for økonomiske aktiviteter på linje med de øvrige befolkningsgrupper.

Vi ser også med tilfredshed på, at der afsættes midler til den meget omfattende miljøindsats, vi har vedtaget her i Folketinget.

De unge er ikke glemt. Mange med studielån står i dag med store gældsproblemer. Disse er især opstået i højrenteperioden 1975-1982. Med henblik på at lette tilbagebetaling af studiegæld, især i de første år, hvor indkomsten er beskeden i forhold til ydelserne, gennemføres der nu en gældssaneringsordning.

Endelig er der sat penge af til erhvervspolitikken. Vi ved, at der i de kommende år skal satses på forskning og udvikling, strukturtilpasning i erhvervene, eksportfremstød og vækst på markederne samt fremme af samarbejdet mellem virksomhederne indbyrdes og mellem virksomhederne og det offentlige.

I Det Konservative Folkeparti mener vi, at den erhvervspolitiske indsats er helt afgørende. Det gælder om at få alle erhverv med. Vi skal nu for alvor sætte gang i den teknologiske udvikling og de strukturændringer, som vil komme til at præge det danske samfund mod år 2000. Konkurrenceevnen skal styrkes. På den korte sigt har regeringen stillet en række forslag, som hurtigt forbedrer eksportvirksomhedernes konkurrenceevne. Disse forslag skal vedtages; ellers bliver dansk eksport og produktion sat i stå. Det ville være til stor skade for dansk økonomi. Men konkurrenceevnen skal selvfølgelig også styrkes på lang sigt. Konkurrenceevnen er andet og mere end omkostninger. Det er også et spørgsmål om viden og om teknologisk udvikling, markedsføring og produktudvikling.

Derfor er regeringens omfattende erhvervspolitik et hele, som vi i den konservative folketingsgruppe anser for bydende nødvendigt. Det er nemlig grundlaget for den kommende tids

[Henning Andersen]

beskæftigelse. Det er også beskæftigelsen, vi skal stemme om, når vi skal stemme om erhvervslovgivningen.

Finansloven og dermed statens udgifter er kun en del af de samlede offentlige udgifter. Amterne og kommunerne afholder en meget betydelig del af de samlede offentlige udgifter. Også disse udgifter må nødvendigvis være under en vis kontrol; ellers er den stramme udgiftspolitik i statens regi omsonst.

I 1986 indgik de kommunale parter og regeringen en aftale om den kommunale økonomi for 1987 og 1988. I foråret viste det sig, at aftalen desværre ikke blev overholdt. Skatterne ville stige meget kraftigt, hvis regeringen ikke greb ind. Det gjorde regeringen så – ikke af lyst, men alene af nødvendighed.

Kommunerne fik forskellige kompensationer, hvorefter vi sagde, at fælleserklæringen fra 1986 kunne overholdes. I disse dage ser vi, at langt fra alle landets kommuner lever op til aftalen, men på den anden side er skattestigningerne mindre, end de ville være blevet uden regeringens medvirken.

Amterne blev pålagt et skatteloft. Selvfølgelig var dette ikke mekanisk. Amterne fik både lånemuligheder og dispensationsmuligheder. Deponeringsordningen for amterne blev ophævet, og de fik mulighed for dispensation fra skatteloftet på 600 mill. kr. De 300 mill. kr. kunne målrettet anvendes til nedbringelse af ventetiderne på sygehusene. Endelig blev der afsat 600 mill. kr. til en lånepulje til amter med sygehusbyggeri eller store udgifter til nyt sygehusapparat.

De klager, vi har hørt fra kommuner og amter, skyldes altså ikke, at staten forlanger, at der skal skæres kraftigt ned, men tværtimod, at staten ikke vil tillade, at kommunerne øger deres udgiftsniveau.

Med initiativerne i foråret blev det sikret, at kommuner og amter kunne holde næsten uændret service- og aktivitetsniveau i 1987 og 1988. Hvis de kommunale udgifter holdes i kort snor, vil den kommunale beskatning i de kommende år sikkert kunne sænkes moderat.

Kommunerne bør medvirke til et snævert samarbejde om retningslinjerne for de kommende års kommunale økonomi, således at kommunerne sikres et godt grundlag for en flerårig økonomisk planlægning.

Det er godt, at regeringen vil foretage tilbunds gående justeringer af opgavefordelingen mellem stat, amter og kommuner. Et væsentligt grundlag for samarbejdet med amtskommunerne er det udvalgsarbejde, som regeringen på opfordring af amtskommunerne har iværksat om udgiftspres og styringsmuligheder i den kommunale økonomi, det såkaldte Lotzudvalg.

Der har været kritik af, at forskellige poster ikke er indeholdt i finanslovsforslaget. Meget har været sagt om det store hul i finansloven. Hertil er at sige, at ved opstillingen af finanslovsforslaget for 1988 følges visse spilleregler. En af dem er, at de gældende regler for opkrævning til EF følges. Der er regnet med det maksimale bidrag på 1,4 pct. af det fælles momsgrundlag i 1988. EF's budgetforslag for 1988 indebærer betydelig større udgifter og kan derfor kun realiseres, hvis der findes nye indtægter. En ny betalingsordning skal ratificeres af medlemslandene, og vi ved endnu ikke, hvordan den kommer til at se ud. En sådan ukendt betalingsordning kan man selvfølgelig ikke indarbejde i finanslovsforslaget.

Som helhed er vi i den konservative folketingsgruppe tilfredse med finansministerens forslag til finanslov. Der forestår nogle svære forhandlinger om finansloven for 1988, før den kan vedtages, men jeg tror og håber, det vil lykkes, og vi går derfor i en positiv ånd ind i drøftelserne i finansudvalget om næste års finanslov.

Og så vil jeg godt her til slut kvittere, for vel hørte jeg en lang række kritiske ting i den tale, hr. Henning Rasmussen på Socialdemokratiets vegne holdt, men jeg hørte også en lang række positive tilkendegivelser, og dem vil jeg da lytte efter i de kommende uger, hvor vi skal forhandle videre i finansudvalget.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

I anledning af det sidste, hr. Henning Andersen sagde, vil jeg gerne sige, at jeg havde været mere glad, hvis hr. Henning Andersen havde sagt: vi lyttede bestemt også efter, hvad der blev sagt om den sociale retfærdighed, og det vil vi også tænke venligt over. Så havde det været fuldendt – næsten.

Det, der egentlig bragte mig herop, var hr. Henning Andersens udtalelse om, at skattestigningerne i kommunerne kun blev 0,4 pct., tak-

[Henning Rasmussen]

ket være regeringens indgreb. Det kan jeg ikke rigtig få til at stemme. Deponeringsordningerne koster efter budgetterne for 1988 kommunerne 1.400 mill. kr., som de har måttet føre på deres udgiftsside. De 1.400 mill. kr. svarer til den skattestigning på 0,4 pct., kommunerne har gennemført. Den kunne altså have været undgået, hvis regeringen ikke havde gennemført sit indgreb.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Hr. Henning Andersen var vældig begejstret for, at man nu igen kunne fremvise en finanslov med såkaldt balance, og hr. Henning Andersen betegnede det som blot mindre justeringer.

Hovedårsagen til, at man har en påstået balance på finansloven er ikke, at man har været i stand til at sætte udgifterne ned, men tværtimod, at man har sat skatterne, altså indtægterne, kraftigt op. Jeg er overbevist om, at for den enkelte skatteyder er der bestemt ikke tale om mindre justeringer.

Jeg bemærkede også, at hr. Henning Andersen lovede skattelettelser. Men så længe man fortsætter med at lade skatterne stige uhammet, og så længe man fortsætter med at lade udgifterne stige tilsvarende uhammet, vil det tage meget lang tid, før skatteyderne får reel glæde af sådanne skattelettelser.

Derfor vil jeg opfordre både hr. Henning Andersen og regeringen til at indarbejde nogle reelle besparelsesforslag, så vi virkelig kan få nogle skattelettelser, for det har den danske befolkning både krav og mangel på.

Jes Lunde (SF):

Da regeringen i august måned fremsatte sit forslag til finanslov for 1988, stod det hurtigt klart for de fleste, at regeringen havde valgt at udarbejde et valgoplæg snarere end et alvorligt ment bidrag til Folketingets arbejde med finansloven. Alene finansministerens fremsættelsestale var nok til at bringe omverdenen på sporet af den naturlige skepsis, man burde møde finanslovsforslaget med. Talen var præget af en selvros helt uden forbindelse med virkeligheden. Ja, det var såmænd, lige før man følte sig hensat til science fiction. Det forestående folketingsvalg gjorde, at finansministeren ønskede at give vælgerne et indtryk af en skyfri

himmel på det økonomiske område, selv om vi alle ved, at det reelt har været overskyet med blytunge skyer igennem længere tid.

Det er velkendt, at den borgelige regering ikke bekymrer sig om de dybe sociale problemer, og at den nærmest anser arbejdsløsheden for at være et nødvendigt onde. Derfor overraskede det ikke os, at der ikke var et ord om disse problemers løsning fra regeringens side. Det var mere bemærkelsesværdigt, at man udviste så stor digterisk opfindsomhed, at underskuddet på betalingsbalancen, som vi jo har haft i 25 år i træk, i finansministerens fremsættelsestale blev karakteriseret som »nye udfordringer«. Det synes vi var lidt af en flothed.

Siden fremsættelsen er regeringen da også kommet helt anderledes ned på jorden. Det Økonomiske Sekretariat, der sorterer under økonomiministeren, har i sin seneste rapport karakteriseret situationen med et ordvalg, der ikke levner mange stumper tilbage af den glorie, regeringen forsøgte at omgive sig med under valgkampen.

Nu tales der om, at arbejdsløsheden vil stige markant, samtidig med at betalingsbalanceunderskuddet bliver fastlåst på et helt uholdbart niveau, omkring 20 mia. kr. årligt. Sekretariatet karakteriserer situationen sådan, at »balanceproblemet er skærpet«, og det betyder på almindeligt dansk, at vi efter fem borgerlige regeringsår sidder dybere i de økonomiske problemer, end da regeringen tog fat.

På den baggrund kunne man måske have ventet, at regeringen lagde politikken markant om, men det var der ikke noget der tydede på, da statsministeren holdt sin åbningstale forleden. Stilen var måske nok blødere på grund af den ændrede parlamentariske situation herinde, men indholdet var reelt den gamle, nedslidte, skæve politik. Det ser derfor ud til, at vi kommer til at slås med en borgerlig regering i et stykke tid endnu, en regering, som bare arbejder for at udsætte sit eget fald og for at fortsætte den borgerlige klassepolitik, så længe det er muligt, selv om den ikke magter at løse de afgørende problemer, vi står over for.

Da finanslovsforslaget blev fremsat, var det et karakteristisk træk, at regeringen af politiske grunde valgte at glemme en række ubehagelige udgiftsposter. SU-reformen, der blev vedtaget af et flertal uden om regeringen herinde, de øgede bidrag til EF, som man kan forudse, uan-

[Jes Lunde]

set om der er sket ratifikation eller ej, de forøgede militærbevillinger, regeringen havde med i sit valggrundlag, blev ikke taget med, fordi det ville afsløre et stigende underskud på statsfinanserne.

Det kan være, at nogle af tingene er vanskelige at budgettere. Jeg forstod, at hr. Henning Andersen mente, at EF-udgifterne endnu var helt uforudsigelige, men når man laver en fremsættelsestale, eller når man laver en budgetoversigt, hvor man beskæftiger sig med, om der er ligevægt på statsfinanserne, kunne man i det mindste nævne, at der var en truende udgift, en meget sandsynlig udgift, som gjorde, at det ikke var reelt at tale om ligevægt på statsfinanserne. Det er god regnskabsskik i virksomheder, at hvis man har en truende ny udgift, så gør man opmærksom på det, når man forelægger sine regnskaber. Men den ærlighed har regeringen ikke valgt at præsentere over for vælgerne.

Dengang havde det at gøre med, at man ikke havde lyst til at fremvise problemer lige op til et valg, og så valgte man at trylle dem væk ved at glemme nogle udgifter og ved at indsætte nogle meget store budgetreguleringskonti til senere udmøntning. Og med »senere udmøntning« mente regeringen helt klart efter valget. Det kom lysende klart frem, da oppositionen forsøgt at skabe klarhed før valget over, hvad der lå i disse budgetreguleringskonti. Det var fuldstændig umuligt at få at vide, hvor der skulle spares, og hvor man havde tænkt sig at introducere nye skatter og afgifter.

Det gør alt i alt, at vi snart har brug for klarhed over, hvad det er, regeringen vil. Det fremgår ikke af det forpjuskede finanslovsforslag, men vi får forhåbentlig snart nogle klare signaler. Tiden er ved at løbe ud for regeringen.

Den eksportpakke, regeringen har fremlagt, og som vi har haft til behandling her, med meget massive skattelettelser og likviditetsforbedringer til erhvervslivet, kommer ikke ud af den blå luft, og den forværrer for mig at se regeringens problemer med at opnå ligevægt.

Vi har da også noteret os, at i den budgetoversigt for oktober, vi lige har fået, og hvor finansministeren igen udsendte en optimistisk pressemeddelelse om, at nu var der ligevægt, er meget tunge dele af den pakke overhovedet ikke med i de nye beregninger.

Vi er lidt i tvivl om, hvad det egentlig er, regeringen vil på det her område. Jeg synes, der har

været modsatrettede signaler. Der er finansministeren, der glæder sig over ligevægt. Der er statsministeren, der udtaler, at man godt kan have en lidt løs hånd i 1988, hvis det så går bedre i 1989.

Jeg tror, det hænger sammen med, at regeringen fik sig et ordentligt skud for boven ved folketingsvalget, og så har man ikke lyst til nu at komme med nye skatter og afgifter, for man kan jo ikke vide, hvor lang tid der er til næste valg, og derfor vælger man så at være mere løsgagtig.

Det er en løsgagtighed, vi ikke vil deltage i fra SF's side. Vi mener ikke, det kan nytte noget at komme med nye udgifter eller lempelser til f.eks. erhvervslivet uden at påvise nye indtægter. Vi mener, det er nødvendigt at have ligevægt på statens finanser, når vi har et så voldsomt underskud på betalingsbalancen, som vi har i øjeblikket.

Til gengæld mener vi, at der er nogle i vort samfund, der har råd til at betale. Vi mener, at der kan skaffes indtægter til nye udgifter. Efter vores opfattelse er der brug for nogle meget kraftige forandringer af det forslag til finanslov, regeringen er kommet med. Jeg kan derfor allerede nu bebude, at vi vil komme med en stribe ændringsforslag.

Hovedlinien i det vil være at foreslå for det første en række klare sociale forbedringer for de dårligst stillede, bl.a. forhøjelse af arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, efterløn, bi-standshjælp og folkepensionens grundbeløb.

For det andet en markant styrkelse af samfundets uddannelsesindsats både inden for arbejdsmarkedsuddannelserne og mere generelt gennem betalt frihed til uddannelse, så vi bidrager til at højne samfundets uddannelsesniveau og til at skabe et uddannelsesmæssigt sikkerhedsnet under de mange, der i dag står med for korte uddannelser og risikerer at blive smidt helt ud af arbejdsmarkedet.

For det tredje en forstærket indsats for miljøbeskyttelse og en dynamisk erhvervs politik, hvor staten fremmer en udvikling i produktion og eksport inden for genbrugsteknologi, energibesparelse, alternativ energi, byfornyelse, kommunikation, kollektiv trafik og bioteknologi.

For det fjerde en lempelse af de stramme tøjler på kommunerne, bl.a. en tilbageførelse af de ca. 2 mia. kr., der i juni måned blev fjernet fra amtsskommunernes bloktilskud.

[Jes Lunde]

Endelig en lempelse af de offentlige udgiftsrammer også på andre områder, hvor der er oplagte behov for serviceforbedringer eller fornyelser.

Til gengæld er vi som nævnt fuldt ud indstillet på at skaffe indtægterne til de nye udgifter ved at gribe ind over for de velstillede i samfundet. SF vil som tidligere også foreslå visse besparelser på finansloven. Det kan gælde store prestigeprojekter, og det kan gælde udgifter til områder, hvor vi ikke føler, at vi får noget for pengene eller måske oven i købet får noget uønsket.

Til det sidste hører militæret. Jeg tror, det vil være alle i salen bekendt, at SF gerne ser militæret helt nedlagt, men for at vise vores vilje til et kompromis om løsninger, der kan trække i den rigtige retning, vil vi i år konkret foreslå en besparelse på 10 pct. på Forsvarsministeriets budget, og vi indbyder andre partier til en åben diskussion om, hvordan vi får en nedrustningsproces i gang.

Den internationale situation kræver mere end nogen sinde konkrete initiativer til afspænding og nedrustning. SF mener, at et brud med atomvåbenpolitikken, en nordisk atomvåbenfri zone og et brud med de såkaldte forstærkningsaftaler, som indebærer overførsel af atomvåben til Danmark i en krigs- eller krisesituation, er afgørende nødvendige.

Men også det konventionelle forsvar må beskæres gennem nedrustning, til det bliver muligt at gennemføre en fuldstændig afrustning, som må være vores endemål.

SF ønsker en sådan nedrustningsproces i Øst og Vest gennemført, så det eksisterende militær gøres mere ikketruende, og SFs forslag om en 10 pct.s nedskæring af militæruddgifterne og afskaffelse af den nuværende meget fordelagtige pristalsregulering skal ses i denne sammenhæng.

Vi har i SF bemærket, at Socialdemokratiet denne gang lægger op til forhandlinger med vel især De Radikale og SF om at gøre den foresatte finanslov til Folketingets finanslov i stedet for regeringens finanslov. Vi forstår det som et forslag om, at et alternativt flertal på afgørende punkter skal vedtage ændringer i finansloven, så den socialt kommer i bedre balance, og så der brydes med den borgerlige regerings tankegang også på andre vigtige områder.

Det er en idé, vi naturligvis meget gerne medvirker til at afprøve. Det kan ved første øjekast være lidt tvivlsomt, hvor langt De Radikale tør vove sig ind i sådan et eksperiment, men på den anden side, et eller andet må deres frihedsbrev betyde, så hvorfor ikke afprøve det her i forbindelse med finansloven?

Jeg skal forudskikke, at selv om SF altså går konstruktivt ind i denne proces og som altid vil være parat til at slås for selv de mindste fremskridt, så ændrer det intet ved, at vi ønsker regeringen en så kort levetid som muligt. Hvis der undervejs i efterårets politiske forhandlinger viser sig en mulighed for at slippe af med regeringen, så vil det for os gå forud for alt andet. Vi vælter den gerne på finansloven, hvis det er muligt, eller på en hvilken som helst anden sag. Når det kommer til det, så ved regeringen, hvor den har os.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Det, der får mig herop, er udtalelsen fra hr. Jes Lunde om, at der ikke er noget socialt i vores finanslovsforslag.

Jeg kan godt have lyst til at spørge hr. Jes Lunde, om han ikke mener, at det, der skal give social genopretning, først og fremmest er, at vi får en bedre økonomisk basis. Ellers sker der det sædvanlige, at vores penge bliver mindre værd, at flere kommer ud i arbejdsløshed. Mener hr. Jes Lunde ikke, at det er nødvendigt at forbedre erhvervslivets vilkår og ad den vej sikre flere i arbejde, at det er en bedre måde at foretage en social genopretning på end bare at bruge en pose penge-politikken, bare øse penge ud til højre og venstre?

Mener hr. Jes Lunde ikke også, at mange af de økonomiske og sociale problemer kan løses på anden måde end bare ved at øge de offentlige udgifter? Er der ikke andre ting hos dem, som er svage i vores samfund, vi kan hjælpe dem med, end bare, som det var god latin tidligere, at give dem nogle penge her og dér? Jeg føler i allerhøjeste grad, at vi må sætte ind mange andre steder i vores samfund for at hjælpe dem, som er dårligt stillet i vores samfund. Det er ikke bare et spørgsmål om penge. Det er et spørgsmål om holdning.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jamen jeg er da meget enig med hr. Skrumsager Skau i, at den bedste form for social genopretning er at genindføre den fulde beskæftigelse i Danmark. Det er jeg meget enig i. Det er også derfor, jeg ved gentagne lejligheder herinde har spurgt finansministeren, hvornår han kan opnå den fulde beskæftigelse igen med regeringens økonomiske politik, men svaret har hver eneste gang fortonet sig i tågerne. Det er derfor, vi andre er nødt til at tage fat og komme med forslag til, hvordan det så kan opnås. Vi har f.eks. peget på en markant arbejdstidsnedsættelse som en måde, man kan gennemføre den fulde beskæftigelse på, men det er mit indtryk, at det er et forslag, Venstre har vendt sig imod.

Derfor kan jeg ikke se, at der er nogen som helst udsigt til, at hr. Skrumsager Skau får løst problemerne ad sin vej. Og så længe vi ikke får det gjort, så længe vi ikke opnår den fulde beskæftigelse, som er den bedste løsning på de sociale problemer, er vi nødt til at sørge for et anstændigt levestandard til dem, der er arbejdsløse, eller dem, der skal leve af bistandshjælp. Derfor er det klart, at vi på finansloven til december, når vi skal forhandle ændringsforslag, vil komme med forslag om forbedring af de satser.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Det lyder meget forjættende, at man skal nedsætte arbejdstiden og på den måde få løst vores arbejdsløshedspøblem. Men det løser ikke vores økonomiske problemer.

Den eneste måde, vi kan sikre en højnelse af hele vores danske levestandard, også for de socialt svage i vores samfund, på, er at få flere hoveder, flere hænder i arbejde, en større produktion. Det er det, der skal skabe grundlaget for, at vi kan hjælpe de svage i vores samfund. Det er ikke ved bare at nedsætte vores arbejdstid.

Det, vi i Venstre gerne vil, er at gøre arbejdstiden mere fleksibel, så den bliver familievenlig, således at de familier, der gerne vil arbejde 30-40 timer om ugen eller måske endnu længere, har mulighed for det. Det vil også betyde en bedre udnyttelse af det, vi har investeret i vores erhvervsliv, og derved sikre en bedre produktion, bedre levestandard og en fjernelse af vores betalingsbalanceunderskud.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Igen må jeg erklære mig enig med hr. Skrumsager Skau, hvis vi snakker helt generelt. Det er klart, at den produktion, der laves i vores samfund, også er grundlaget for, at vi kan gennemføre udbetaling af sociale ydelser osv. Det er vi helt enige om.

Men regeringens politik på dette område er jo generelle skattelettelser. Det er, at profitterne generelt i erhvervslivet skal stige, og så tror man, at det løser problemerne. Det tror vi ikke i SF. Vi tror ikke, det er en holdbar vej. Vi har jo prøvet den nu i mange år, og hvad er resultatet? Det er, at vi kan se tilbage på 25 års ubrudt række af underskud på betalingsbalancen. Så vi har ikke fidus til den politik. Tværtimod synes vi, det er nødvendigt at begrænse nogle af de meget generelle skattelettelser til erhvervslivet og så til gengæld indføre en selektiv erhvervs politik, hvor vi støtter bestemte brancher, hvor vi finder det perspektivrigt at have en ny udvikling.

Det er jo også, fordi SF ikke er tilhænger af vækst bare for vækstens skyld. Men vi er meget interesseret i at se på, hvad det er for nogle områder, vi får en vækst på. Her vil jeg gerne pege på energibesparelse, miljøteknologi, genbrugsproduktion, kollektiv trafik, bioteknologi, kommunikation osv. som områder, hvor vi synes det er perspektivrigt for os at føre en erhvervsstøtte over og også at underbygge det med udviklingsprogrammer og udviklingskontrakter, så det offentlige indkøb indrettes på at styrke erhvervslivet på disse områder. Det vil vi gerne være med til.

Vi vil også gerne være med til at drøfte iværksættercentre, som Venstre har vendt sig imod, der kunne gøre det nemmere for små virksomheder at komme i gang, eller handels-huse, som kan gøre det nemmere at eksportere, samt systemeksport, hvor det offentlige går mere ind i et samarbejde med private virksomheder.

Jo, vi har faktisk mange forslag til, hvordan vi kan styrke produktion og eksport, men det er forslag, der kræver en vis samfundsmæssig styring, og derfor tror jeg, Venstre vil gå imod dem, selv om de må erkende, at vore forslag virker.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Da hr. Skrumsager Skau er næste ordfører, får han ordet som ordfører.

Skrumsager Skau (V):

Det grundlag, som vi har for vores ideer, bygger på den erfaring, som vi har haft fra 1982. Den erhvervs politik, som vi har gennemført, og de lettelser, vi har forsøgt at gennemføre, bl.a. igennem vores indkomspolitik, har jo givet grundlaget for de 200.000 personer, vi har fået i beskæftigelse i det private erhvervsliv.

Det er den linje, vi gerne vil fortsætte. Vi mener, at det er på den måde, vi skal sikre en øget beskæftigelse og ikke via en offentlig produktion eller offentlig beskæftigelse.

Derfor føler vi også, at det er meget vigtigt at føre en stram offentlig udgiftspolitik for at sikre, at vi som danskere får løst vores egne selvskabte problemer såsom arbejdsløshed og underskud på betalingsbalancen. Det lægger regeringen for sjette gang op til med finanslovsforslaget for 1988, som forhåbentlig kan vinde et bredt flertal i Folketinget. I den forbindelse er finansloven sammen med en stram styring af de øvrige offentlige udgifter i amter og kommuner et vigtigt instrument. Selv om der nu korriigeres på de forskellige ting, så kan vi jo se, at udgifterne hos amter og kommuner fortsat løber af sted.

Finansloven bygger igen på, at der skal være balance mellem de offentlige udgifter og indtægter, og her har jeg noteret mig, at Socialdemokratiet efter offentliggørelsen af finanslovsforslaget i august gjorde opmærksom på, at finanslovsforslaget ikke helt hang sammen. Der var ikke rigtig sammenhæng imellem indtægter og udgifter. Og jeg vil da byde Socialdemokratiet velkommen i klubben for større ansvarlighed, når det gælder tale, som vi også har hørt det fra hr. Henning Rasmussen. Men lad det også blive til handling.

Jeg kan i den forbindelse sige, at vi er åbne over for positiv kritik og for et bredt samarbejde om disse ting, og det er jo en helt anden holdning, end vi oplevede, da Socialdemokratiet sad ved roret fra 1979 til 1982. Da var øgede offentlige udgifter god latin. Ja, vi husker jo nok alle sammen den daværende skatteminister her på talerstolen slå ud med armene og sige, at bare de offentlige udgifter steg, så kom der også flere penge i statskassen, og så kørte det hele jo rundt.

Nå, vi skal jo ikke tage glæderne på forskud, men alligevel. Under åbningsdebatten sidste torsdag understregede hr. Svend Auken, at der i vores samfund ikke er plads til en stigning i det private forbrug. Og hvad har vi hørt i dag? Og hvad hørte vi i går? I går behandlede vi i denne sal et socialdemokratisk forslag om at øge overførselsindkomsterne til privat forbrug med en 5-6 mia. kr. og med en betalingsbalanceeffekt på minus 3 mia. kr., og det sammen med en række indirekte afgifter og skatteforhøjelser, der på ingen måde vil reducere virkningen på folks privatforbrug, men til gengæld vil have en meget negativ virkning på dansk erhvervsliv.

Jeg føler, det er uansvarligt, og jeg føler heller ikke, at de argumenter, vi har hørt i dag, kan holde vand.

Venstre er klar over, at det offentlige udgiftstryk er for højt, men vi kan på ingen måde undvære den offentlige sektor, som gør en god og nødvendig gerning i vores samfund. Jo, den gør jo akkurat det, den er sat til af folkevalgte politikere her på tinge eller ude i landet. Det omfatter administrationen, det omfatter sygehuse, socialvæsen, forsvar, undervisning og meget andet.

Jeg vil også gerne understrege, at det offentlige jo kun har de penge, som bliver opkrævet hos hver enkelt dansker. Vi skal betale hver eneste krone, som vi giver ud i form af fælles udgifter, og vi skulle jo nødig bevæge os hen til at blive et lommepengesamfund. Derfor vil Venstre gerne understrege vigtigheden af en fortsat modernisering af hele den offentlige sektor. Der er dele, der nu er blevet moderniseret med det resultat, at de ansatte er blevet mere tilfredse, og at der samtidig bliver ydet en meget bedre service over for befolkningen.

Jeg er sikker på, at med en fortsat ansvarsfordeling, afbureaukratisering og modernisering, selvforvaltning og selvaktiviteter i vores samfund bliver det muligt for os at sætte øgede ressourcer ind andre steder i vores samfund.

Det offentlige udgiftstryk er siden 1982 bragt ned fra 62 pct. til 56 pct. af bruttonationalproduktet, og hvis vi havde mulighed for at se bort fra den offentlige rentebyrde på grund af den tidligere gældsætning, så ville udgiftstrykket jo være betydelig lavere, og det burde vi i og for sig bruge, når vi sammenligner det danske udgifts- og skatte tryk med andre lande. Men som der står i 2. Mosebog: fædrenes synder nedar-

[Skrunsager Skau]

ves til deres børn. Vi slæber videre med den gældsbyrde fra dengang, da det offentlige brugte 3 kr. og kun opkrævede 2 kr.

Selv om der anvendes totalrammer også for de enkelte ministerier, er finanslovsforslaget for 1988 udtryk for et dynamisk samfund. Der sker noget, og i den forbindelse vil jeg gerne fremhæve nogle få områder.

For det første lettelse af samspilsproblemerne for pensionisterne og velstandsregulering for samme. For det andet en forstærket miljøpolitisk indsats. For det tredje en udbygning af regeringens forsknings-, udviklings- og erhvervsfremmeindsats. Og for det fjerde en bedre og mere målrettet undervisning, især med sigte på forskning og erhvervsuddannelser.

Som det femte punkt – måske lidt negativt – i finanslovsforslaget vil jeg nævne, at udgifterne til kontanthjælp og til arbejdsløshedsunderstøttelse forventes at stige ud over reguleringen, fordi vi forventer en øget arbejdsløshed. Det er negativt, og det er det, vi skal have vendt.

Det er derfor, der er kommet nye forslag frem, således at vi kan forbedre vores konkurrenceevne. Sådanne forslag har regeringen lagt frem, og de skulle jo medføre, at en passiv anvendelse af offentlige midler til flere på arbejdsløshedsdagpenge bliver reduceret ganske betydeligt til fordel for en mere direkte indsats til forøgelse af beskæftigelsen og produktionen. Atter i korte træk: de passive midler skal anvendes aktivt, og midlerne skal anvendes for at give en høj multiplikatoreffekt.

Jeg vil gerne sige lidt mere om den aktive og dynamiske erhvervspolitik, der ligger i regeringens finanslovsforslag. Der er afsat 3 mia. kr. i de kommende år, og hertil kommer en endnu større medfinansiering fra erhvervene. Midlerne fra det offentlige vil især blive anvendt til forbedring af samarbejdet, til iværksættere, til forskning, til udvikling og til eksport.

De er tænkt som hjælp til selvhjælp. Initiativet skal komme fra erhvervslivet og fra de enkelte iværksættere. Vi skal nok forme rammen, men det er ikke noget, der skal statsstyres. Initiativerne berører først og fremmest industrien, skibsfarten, turismen, jordbruget og fiskeriet. Der skal formes en ramme, og så er det op til erhvervslivet at fylde den ud.

Jeg vil gerne slutte med at sige noget generelt om finanslovsforslaget for 1988. Sammenlignet med tidligere finanslove og statsregnskaber, ja,

vel egentlig med de øvrige offentlige udgifter som helhed, gælder det, at det er, ligesom der er en klar tendens til, at der sker en stærkere stigning i løn- og administrationsomkostningerne, mens der er et fald i udgifterne, de udgifter, der går til aktiviteter, til funktioner og materialer og til anlægsinvesteringer. Denne udvikling kan ikke være rigtig, og derfor har vi bedt om at få det nærmere belyst i Finansudvalget.

Til slut kan jeg give fuld opbakning til regeringens finanslovsforslag og de bebudede ændringsforslag, og desuden ser jeg frem til og håber på, at vi i Finansudvalget vil få en fordomsfri og åben drøftelse med det resultat, at vi kan nå frem til en finanslov her i Tinget, der kan få en bred opbakning.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Da jeg hørte hr. Jes Lundes indlæg, kom jeg selvfølgelig til at tænke på den bog, som hr. Jes Lunde udgav midt under valgkampen, og som i hvert fald i de aviser, jeg fik læst under valgkampen, blev anmeldt fyldigt og også blev anmeldt konkret i forhold til hr. Jes Lundes egen frygt for, hvad der ville ske, hvis det socialistiske samfund, som hr. Jes Lunde går ind for, kunne realiseres.

Det var nok især, hvad angår en overgangsfase, hr. Jes Lunde var meget realistisk og anlagde det syn, at det nok ville føre til en betydelig vækst i samfundets samlede økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige problemer. Så kan man diskutere den optimisme, som selvfølgelig var hr. Jes Lundes efterfølgende, nemlig at senere ville det gå bedre. Men i hvert fald i starten, som indledning, ville der komme en meget vanskelig periode.

Det er derfor, jeg tror, man skal være lidt forsigtig med at følge hr. Jes Lundes opskrift på, hvorledes man kommer ud af de vanskeligheder, vi vitterlig har med betalingsbalanceunderskud og med udsigt til en øget ledighed.

For Det Radikale Venstre er det indlysende, at de sidste fem års resultater skal følges op. Det har ikke været en ubrudt linje af positive resultater. Navnlig må vi jo sige, at det seneste år har vist, at der er vanskeligheder med at holde linjen beskæftigelsesmæssigt og i henseende til vores underskudsproblem. Men vi er ikke i tvivl om – der er ingen vej udenom – at det er den samlede danske produktion, den, der finder sted hovedsagelig i det private erhvervsliv, i

[Bilgrav-Nielsen]

de eksportorienterede erhverv, det er den del, der skal bære det samlede danske samfunds fremgang og velstand.

De økonomiske rapporter, der er blevet lagt frem på det sidste, viser helt klart, at det er nødvendigt, at vi bruger de økonomiske kræfter, vi har i Danmark – og de er ikke så små – på at forbedre eksporterhvervenes vilkår. Det er også derfor, vi mener, det er helt indlysende, at den finanspolitik, som vi har lagt ryg til i de seneste år, skal fortsætte i sine hovedlinjer.

Hvis vi så igen går lidt tilbage til hr. Jes Lundes indlæg, hvor han mente, at finanslovsforslaget var blevet til under en valgkampstemning og derfor ikke var realistisk, så vil jeg gerne sige, at jeg mener, det modsatte kan bevises og er bevist ved den fremlagte budgetoversigt fra oktober 1987. For hvis det var sådan, at finanslovsforslaget ved fremsættelsen i august var overoptimistisk, så måtte de seneste skøn jo have kunnet bekræfte det. Tværtimod kan man sige, at finanslovsforslaget i sine skøn har været meget behersket. I hvert fald må man sige, at de seneste skøn, der er kommet frem, viser, at det ser bedre ud med statsfinanserne, end det syntes at være tilfældet ved finanslovsforlagets fremsættelse.

Men der er ingen tvivl om, at der stadig er grund til at være forsigtig og tilbageholdende med store udgiftskrævende forslag, navnlig af den type, som vil øge forbruget, især det private forbrug.

Det Radikale Venstre har ved de finanslovsforhandlinger, vi har deltaget i gennem de seneste fem år, haft ønsker om ændringer, og det har vi også denne gang. Men det er klart, at i og med at vore ønsker igennem de seneste år er blevet honoreret meget langt hen ad vejen, så er vi også indstillet på, at vi kan have større ønsker, end der er mulighed for at få indfriet.

Jeg vil gerne nævne, hvad det er for områder, vi har fået forbedringer gennemført på, og som stadig har vores interesse.

Det er på undervisnings- og forskningsområdet, og her er der blevet iværksat en række nye initiativer, som har vist sig at være særdeles positive. Der er intet amt i dette land, som ikke er i gang med en række forsøgsaktiviteter i voksenundervisningen. Jeg kan nævne, at i Vejle Amt alene er der 30 nye aktiviteter i gang med støtte fra vores voksenundervisningsprogram, og vi har for nylig i forbindelse med finansloven for i

år fået vedtaget forslaget om forbedringer i folkeskolen. Derfor venter vi, at en lignende aktivitetsskædereaktion vil udvikle sig.

Jeg nævner dette, fordi jeg tror, det mere er ad disse kanaler, at det nye kommer til at ske, end det er ved blot at arbejde videre med gamle systemer.

Det fører os over i de sociale områder, som nu er et betydeligt emne i diskussionen, og som var et stort emne under debatten i går, hvor det nærmest var mit indtryk, at det, socialdemokratiet delvis fik underkendt af vælgerne, forsøgte man at få godkendt i Folketinget.

Men det, der står tilbage, er – og det skal indrømmes også af Det Radikale Venstre – at der er sociale problemer i Danmark. Der er nogle mennesker, som ikke har kunnet drage nytte af det finmaskede system, vi har på det sociale område. Der er nogle, som trods pæne pengebeløb ikke har det godt.

I Det Radikale Venstre mener vi, at også det problem skal gribes utraditionelt an. Altså ikke ved at vi først og fremmest interesserer os for at lægge flere penge ind i de eksisterende systemer, men ved at vi stiller nogle midler til rådighed for nye aktiviteter på området – for penge skal der være. Vi kunne kalde det for det sociale områdes 5-punkts-program for social udvikling, idet vi mener, at det i høj grad bliver et spørgsmål om at påkalde os de lokalt boende menneskers interesse for at hjælpe bekendte i deres omgangskreds og i deres byfællesskab, og hvor det nu kan være, og forsøge at sætte ind med hjælp over for dem, sådan at de kan gå steder hen og få et økonomisk bidrag til de aktiviteter, de ønsker sat i gang.

For så vidt har vi altså stadig et ønske om, at der gennemføres sociale forbedringer, men vi er også parat til at undersøge, om disse sociale forbedringer kan gennemføres ved, at vi omprioriterer, og gerne inden for det sociale område.

Jeg mener i øvrigt at kunne huske – hr. Henning Rasmussen må selvfølgelig korrigerer mig, hvis jeg husker forkert – at der eksisterer et socialdemokratisk arbejdsprogram, som helt klart udtrykker den samme holdning, nemlig at de kommende års nødvendige fremskridt i høj grad må ske ved omprioriteringer. Jeg tror, vi kan få meget nyttigt ud af netop at interessere os for omprioriteringer.

[Bilgrav-Nielsen]

Boligbyggeri og byfornyelse er stadig et vigtigt område for Det Radikale Venstre. Vi har noteret os, at der er afsat et mindre beløb til boligbyggeri, end tilfældet er i 1987, og det bliver et spørgsmål, vi skal tage op. Vi mener ikke, tiden er til, at man reducerer de midler, der kan anvendes til socialt boligbyggeri, og byfornyelsen er vigtig også af andre end sociale årsager, den er vigtig af miljømæssige, æstetiske og historiske grunde. Der er stadig væk virkelig store opgaver at løse på byfornyelsesområdet.

Miljøpolitisk og energipolitisk er der gennemført store og konkrete planer gennem de seneste år. Ikke mindst miljøhandlingsplanen har Det Radikale Venstre haft en stor aktie i, og det er klart, at vi spændt afventer svar på de spørgsmål, som henstår i Finansudvalgets arbejde. Men vi er ikke i tvivl om, at denne handlingsplan også er fulgt op i de arbejder, der er i gang især i Miljøministeriet.

På trafikområdet er der opgaver, der skal løses. Vi er opmærksom på, at det er tæt på, at trafikikkerhedskommissionen vil afgive indstilling om forskellige aktiviteter, der kan være med til at nedsætte ulykkestallet i trafikken, og vi mener i høj grad, at det er noget, der må prioriteres.

Derfor har det bekymret os meget, at folketingsflertallets interesse for den faste forbindelse over Storebælt har ført til, at man har måttet og villet omprioritere inden for det trafikale område, sådan at det nu er linierne, der fører frem til Storebæltsforbindelsen, pengene i første omgang skal koncentreres om. Det betyder, at der er tiltrængte aktiviteter på DSB-togområdet, som udskydes, og at der er vejarbejder, især sikkerhedsarbejder og især i forbindelse med hovedlandevejes gennemføring gennem byer, som bliver udskudt.

Det kan vi ikke acceptere. Vi mener, at det er opgaver, som alene af trafikikkerhedspolitiske grunde skal gennemføres. Vi afventer derfor meget spændt det forslag, der måtte komme fra trafikikkerhedskommissionen om en indsats for trafikikkerheden.

Også forsvarsområdet har jo fortsat vores interesse, og det er indlysende, at vi i Det Radikale Venstre er parat til at nyvurdere hele forsvarssituationen og forholdet mellem partierne om denne sag. Vi noterer os først og fremmest, at der ikke er afsat flere midler på finanslovsforlaget til forsvaret. De 800 mill. kr. eller 400

mill. kr., hvad det nu blev til i sidste omgang, har regeringen ikke foreslået, og jeg har forstået det sådan, at Socialdemokratiet ikke er parat til at være med til at gennemføre forøgelse.

Det Radikale Venstre vil fastholde, at medmindre der fremlægges forslag, som vi kan gå ind i og acceptere som værende fornyelser på området, så må der under det eksisterende system, med de eksisterende rammer, gennemføres besparelser, og jeg vil godt nævne et par ting, som jeg mener i høj grad beviser, at der er en mulighed.

Der har i adskillige år været en række ubesatte stillinger inden for forsvaret. Det har betydet, at vel omkring 300 mill. kr. helt efter reglerne har kunnet anvendes til andre end personale forhold. Men det var altså ikke forudset, da forliget blev indgået, går jeg ud fra. I så fald har man da ikke sådan helt åbent og reelt sagt, hvad der lå i de rammer, man aftalte.

Dernæst er det jo et stort spørgsmål, hvad man vil med de nye garniseringsplaner. Alle ved, at vi har en række forsvarsbelægningsfaciliteter landet over, som jeg uden at overdrive kan sige står halvtomme hen. Det er udtryk for et ressourcspild, som vi ikke kan være bekendt, og derfor er der altså også, medmindre vi går over i en helt ny diskussion om forsvaret, basis for, at der kan gennemføres besparelser.

Det Radikale Venstre er enig i den overordnede målsætning, der er lagt for finansloven. Det er muligt, at hvad jeg har givet udtryk for af radikale ønsker her, på enkelte punkter – men i givet fald bliver det i beskeden målestok – må betyde en rammeudvidelse. Vi har aldrig på decimaler ment, at det udgiftsniveau, vi havde sidste år, skal vi også have i år. Men det er vigtigt for os, hvis der er en udvidelse, at det så er opgaver, som afhjælper de problemer, som er størst i dansk økonomi, nemlig beskæftigelsesproblemet og betalingsbalanceproblemet. Den slags initiativer, som kan være med til at afhjælpe disse to forhold, om de måtte løfte udgiftsloftet en smule, mener vi at vi så også skal være parat til at give plads til.

Derfor er vi mere end betænkelige ved at gå ind på de krav, der stilles fra Socialdemokratiets side, uden at man kan anvise en sikker forhåndsdækning af det, man vil, og uden at man kan give en garanti for, at det, man foreslår, ikke vil forstærke problemet med ledigheden og problemet med underskuddet.

[Bilgrav-Nielsen]

Jeg tror, det er vigtigt, at vi gør os det klart, men samtidig erkender, at Folketinget – i hvert fald et flertal af Folketingets partier – jo har behov for at finde hinanden. For denne finanslov skulle jo gerne vedtages. Og det er det jo selvfølgelig at vi mener, det er Socialdemokratiet, der må appelleres til. Og jeg vil da tro, at det var muligt at finde en enighed mellem Socialdemokratiet, regeringen og Det Radikale Venstre.

Derfor kunne jeg passende slutte af med en ret enkel læresætning, som jeg efter bedste hukkommelse mener jeg må give Kaj Munk op-havsretten til. Han har sagt: Her har du en daler. Du kan tage den, og du kan lade den ligge. Men bruge den to gange, det kan du ikke.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det sidste skriver jeg gerne under på, hr. Bilgrav-Nielsen. Det er jo derfor, vi altid møder med forslag, som balancerer, som finder indtægter for de udgifter, vi foreslår, og det vil vi da meget gerne i diskussion med hr. Bilgrav-Nielsen om i løbet af efteråret.

Nu kan jeg jo ikke vide, hvilke aviser det er, hr. Bilgrav-Nielsen læser, men at der skulle have stået nogen steder, at jeg har tilkendegivet, at der ville blive en betydelig vækst i de samlede problemer, det kan jeg nu ikke forstå.

Det, jeg har beskæftiget mig med, har kun været kapitalmarkedets reaktion på et S-SF-flertal, og det er rigtigt, at jeg def har skrevet, at hvis der kommer et S-SF-flertal herinde, så må man forudse en række negative reaktioner på kapitalmarkedet, så f.eks. aktiekurserne falder, så der f.eks. kan blive en vis kapitalflugt. Og sådan er det jo bare. Vi har et kapitalistisk samfund, hvor kapitalen har en meget stor magt, hvor børsen har en meget stor magt, og de vil reagere negativt på et politisk flertal, som ikke passer dem. Sådan er det bare.

Jeg tror, hr. Bilgrav-Nielsen må være enig med mig i det princip, at det ikke kan nytte noget, at Folketinget, at folkestyret, viger for en sådan pression.

Nu kan det jo være svært altid at komme alle mulige avisreferater i forkøbet for at forhindre, at det bliver misvisende avisreferater, der kommer til at afgøre, hvad hr. Bilgrav-Nielsen spiller for en rolle i efterårets politiske forhandlinger, så jeg kan i hvert fald forhindre noget af det ved at give hr. Bilgrav-Nielsen bogen. Så

kan han jo læse på den i efteråret og komme på bedre tanker.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Hr. Bilgrav-Nielsen sagde, at det ville være meget vigtigt at få et bredt forlig om finansloven. Det kan jeg da godt forstå. Men jeg er da nødt til at sige, at det er ikke muligt at få forlig, hvis den ene part siger: tak for de indrømmelser, I giver, men I får ingen til gengæld. Den går ikke.

Birgith Mogensen (CD):

Vi hører ofte, at det er kedeligt at snakke økonomi. Det skal ikke være penge alt sammen, siges det, og det er da rigtigt nok. Men jeg tror, det er værre at undlade at tale om penge, for så får man ofte ikke styr på dem, og så løber de fra én. Penge er, om man kan lide det eller ej, ligesom blodet i kroppen: hvis det ikke cirkulerer i rigtig mængde og i rigtig sammensætning af de hvide og de røde blodlegemer, går det galt med kroppen.

Desuden skal man erindre, at der så sandelig også er holdninger, der kommer til udtryk i den måde, man disponerer med sine penge på. Dette gælder såvel i den private husholdning som i den offentlige. Regeringens finanslovsforslag er således også klart udtryk for holdning – først og fremmest en fortsættelse af den uundværlige holdning: at der skal sættes tæring efter næring. Underskudstiden må være forbi. Det har firkløveret stået for i godt samarbejde med ikke mindst Det Radikale Venstre. Ånden fra 1982 lever således i bedste velgående, det er finanslovsforslaget et tydeligt bevis på.

Som trofast firkløverblad må CD derfor insistere på denne hovedmålsætning, som også kom til udtryk i statsministerens åbningstale den 6. oktober 1987: at eventuelle nye afgifter modsvares af fuldt ud dækkende besparelser på andre konti. Det ville være et galt tegn såvel til amter og kommuner som til befolkningen, hvis staten på ny viste slaphed med hensyn til balance på sit regnskab. Tingene må ses i sammenhæng, og balancen må holdes.

Det skal også ved denne lejlighed være sagt, at CD betragter regeringens erhvervsfremmeforslag som helt afgørende for en gunstig udvikling af det andet balanceproblem, nemlig i forholdet til udlandet. Det drejer sig om vor

[Birgith Mogensen]

konkurrenceevne, der som bekendt er meget alvorligt svækket, ikke mindst på grund af de store lønstigninger, som vi har tildelt os her i landet. I denne situation kan det bestemt ikke nytte, hvis vi på den ene side forbedrer konkurrenceevnen gennem erhvervsfremmemidlerne og vi så på den anden side udpumper nye forbrugsmuligheder ad anden vej. Dette sidste vil ophæve den gunstige virkning af erhvervsfremmepakken, og så er vi ikke bare lige vidt, så er vi faktisk dårligt stillet, og det vil gå ud over såvel beskæftigelse som over samfundets svageste grupper.

Behnke (FP):

Den årlige finanslov bliver ofte modtaget af pressen og det øvrige samfund som den helt store overraskelse. Denne gang var der minsandten også grund til at være overrasket, da finansloven for 1988 var pyntet rigtig festligt op til folketingsvalget. Man forhørte sig alligevel hos repræsentanter for interesseorganisationer og økonomer og kunne også denne gang notere sig, at de var sådan jævnt tilfredse med finansloven; dog ville de gerne have haft flere penge til de områder, som de selv var valgt for eller var ansat som repræsentant for. Heri består nok et af den offentlige sektors største problemer: Der ofres milliarder af kroner på at tækkes forskellige interesseorganisationer blot for at sikre sig ro fra dem, indtil de næste gang stiller med hatten.

Men der er absolut ikke grund til at skrive hjem om denne finanslov. Alle de landsskadelige forhold fortsætter ufortrødent, selv om vi har haft en såkaldt borgerlig regering i nu 5 år. Stigningerne i antallet af offentligt ansatte fortsætter. Vi har rundet de 900.000 offentligt ansatte. Gældsætningen fortsætter – ja, i 1988 vil renterne alene stige med 1,3 mia. kr. til 54,9 mia. kr. Skatterne stiger, og selv om det mange gange er sagt, at Danmark kun har en andenplads, er det nu mildt sagt sådan, at Danmark ligger på førstepladsen med verdens højeste skatter.

Sammenhængen mellem disse forhold og de øgede problemer, der er i den private sektor med stigende arbejdsløshed og stigende afsætningsvanskeligheder, erkendes af alle, men der er ingen ud over Fremskridtspartiet, som tør formulere de nødvendige initiativer, der skal til for at få rettet op på tingene. Det lyder trivielt,

når Fremskridtspartiet argumenterer for reduktion af den offentlige sektor, nedsættelse af skatterne og øget frihed til produktionserhvervene. Imidlertid er det bydende nødvendigt, hvis der er et ønske om, at landets mange alvorlige og uløste problemer skal klares, og derfor vil vi fra Fremskridtspartiet fortsætte med at fremføre vores politik, indtil der opnås den nødvendige lydhørhed.

De aktuelle forslag til finanslov for 1988 skal have følgende kommentarer fra Fremskridtspartiet her under førstebehandlingen. Vi vil starte med skatterne, og når man ser på nettotallet for 1988, ser udviklingen fra 223,5 mia. kr. i 1987 til 228,8 mia. kr. i 1988 ud som en beskedent udvikling, men bortset fra det uhyggelige i, at vi nu vil få den danske befolkning med næsten 1/4 billion kr., skjuler der sig altså også nogle andre ubehagelige tendenser i forslaget til skatteopkrævningen for 1988. I øvrigt er det jo tragisk, at vi skal til at tale i billioner, det er ikke længe siden, at vi brugte milliarder som et nyt og overvældende tal. Havde det så været produktionen i den private sektor, vi skulle betegne i form af billioner, ville det være en positiv og en god udvikling for Danmark, men at vi ligefrem skal betegne vores skatteopkrævning i form af billioner, det er simpelt hen uhyggeligt.

Bag tallene ligger, at skatter på indkomst og formue vil stige fra 101,8 mia. kr. til 106,5 mia. kr., en stigning, der ifølge budgetredegørelsen fra oktober 1987 kan blive flere milliarder større og altså en stigning på mindst 5 pct. Oven i stigningen i de personlige statsskatter skal man også regne med at den danske skatteyder på amts- og primærkommunalt plan vil blive udsat for skattestigninger, stigninger på henholdsvis 0,2 og 0,4 procentpoint, altså i gennemsnit for den enkelte dansker ca. 0,6 procentpoint ved de kommunale skatter. Så det bliver bestemt ikke let at være dansker, og det bliver bestemt ikke let at være dansk skatteyder i 1988.

Regeringen har lovet skattelettelser, hvis der gennem trepartsforhandlinger kan opnås enighed med arbejdsmarkedets parter, og vi skal da i den forbindelse minde om, at Fremskridtspartiet mange gange har foreslået, at der igangsættes et sådant omfattende arbejde mellem arbejdsmarkedets parter og Folketinget, og hilser derfor initiativet velkommen. Men hvis det skal blive til noget seriøst, så skal det ikke blot være en enkelt eftermiddag i Statsministeriet, hvor

[Behnke]

man har et par deputationer inde og så spiser et stykke kranskekage og så bliver enige om, hvad der skal ske. Det er en meget større arbejdsopgave, der ligger, hvis man ønsker at få et decideret samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter og Folketinget om hele spørgsmålet om, hvorvidt skatter og lønninger skal følges ad, eller om man vil have en ny balance i tingene, og Fremskridtspartiet vil som sagt gerne hilse det velkommen; det har vi foreslået mange gange før.

Men det er bare ikke nok. Befolkningen har i den grad behov for skattelettelser, at det høje Ting faktisk burde gøre det til en bunden opgave for sig selv at sikre, at vi får nogle solide skattelettelser, en reduktion ikke mindst af de direkte skatter.

For nogle år siden blev der indført begrebet »fremmede tjenesteydelser« i finansloven. Regeringen ville liberalisere og havde til hensigt at forbedre og rationalisere den offentlige sektor gennem indkøb af tjenesteydelser fra private firmaer og organisationer. De faktiske forhold er imidlertid, at kontoen for fremmede tjenesteydelser er steget voldsomt i de senere år, og konti, hvor der så til gengæld burde have været tale om besparelser, konti som løn, merarbejde og overarbejde, ja, de stiger også fortsat. Med andre ord har fænomenet blot betydet endnu flere udgifter.

En af årsagerne til, at begrebet fremmede tjenesteydelser måske ikke er blevet til mere end det, det er blevet til, er, at man også har opfundet en anden konto, nemlig indtægtsdækket virksomhed. Her var det igen regeringens intention, at man på denne konto skulle gøre det muligt for det offentlige at sælge ud af viden og ekspertise til private virksomheder. Desværre er der meget, der peger på, at de to konti tilsammen er et nydeligt arrangeret cirkus: Et ministerium eller et departement sælger ydelser til et andet, og det konteres så det ene sted som indtægtsdækket virksomhed og et andet sted som køb af fremmede ydelser, et princip, som selvfølgelig er smart for de folk, som tror og kæmper for en større offentlig sektor, men et princip, som helt klart er med til at forhindre den modernisering og liberalisering, som regeringen i hvert tilfælde før snakkede så meget om. Det ville derfor være mere oplysende, om de virkelig eksterne køb og salg stod separat og ikke som nu var blandet sammen med det interne cirkus.

Det er svagt, at regeringen ikke magter at styre den offentlige sektor bedre, men det skyldes igen, at det er upopulært at forlange besparelser, det er straks meget hyggeligere at kunne uddele milde gaver til alle de gode venner i den offentlige sektor. Men den parlamentariske konsekvens, som Fremskridtspartiet i øvrigt har påpeget flere gange, er altså, at vi kan risikere at få en situation, som flere og flere såkaldt lærde også har påpeget i aviskronikker, at antallet af offentligt ansatte er så mange, at hvis de stiftede deres eget parti med et punkt på partiprogrammet, nemlig en stadig forøgelse af den offentlige sektor, ville de udgøre en majoritet, der kunne vælge deres eget parti igen og igen, og de ville så bare kunne forøge de offentlige udgifter. Det er ikke demokrati længere, så er det flertalsdiktatur, og vi er alt for ubehagelig langt på vej mod »the point of no return«, som det er blevet udtrykt i en aviskronik.

Når riget fattes penge, ville det være naturligt, at man i det mindste begrænsede sig til at køre videre med det bestående. Men kigger vi på finanslovsforslaget for 1988, er der masser af steder, hvor man ønsker at sætte nye projekter i gang og fortsætte igangværende nye projekter. Finansloven rummer anlægsudgifter på i alt 8,8 mia. kr., og det er altså udgifter til nye og igangværende nye projekter, og netop fordi en væsentlig del af det er decideret nye projekter, vil bevillingen af disse anlægsudgifter for 1988 betyde forpligtelser for mange år fremover for hele den offentlige sektor. Budgetredegørelsen for oktober 1987 kunne fortælle, at der er 50 mia. kr. i investeringer i hele den offentlige sektor, og vi skal jo altså huske på, at de penge, der anvendes i den offentlige sektor, er penge, som bliver fjernet fra den private sektor, og som derfor forhindrer en ekspansion i den private sektor, en ekspansion, som skal være med til at gøre samfundskagen større, så der bliver mere til os alle sammen.

Jeg skal også bruge lejligheden til at gøre opmærksom på nogle af de forhold, som Fremskridtspartiet mener er helt urimelige i dette forslag til finanslov. Det hellige Kulturministerium, som et flertal her i huset har vedtaget ikke må udsættes for besparelser, vil for 1988 bruge over 1,8 mia. kr., hvilket ikke umiddelbart lyder af så meget, men sammenligner man det, så er det rent faktisk det, der svarer til driften af 3 rigshospitaler.

[Behnke]

Et andet interessant område, som der heller ikke må spares på, men hvor der oven i købet ligger en hensigtserklæring om, at man hvert år skal bruge flere penge, er ulandsstøtten. Her regner man med at bruge hele 5,6 mia. kr. i forskellige former for ulandsbistand. Oven i det kommer administrationen af pengene, så vi nærmer os meget hurtigt 6 mia. kr. eller det, der svarer til driften af hele 10 rigshospitaler.

Det kan lyde som en søgt sammenligning, men rent faktisk mener vi, at det ikke er værdigt for Danmark, at vi rejser den store verden rundt og spiller den barmhjertige samaritan, når vi samtidig ikke er i stand til at hjælpe de skatteplagede danskere, som bliver syge. Det er ganske enkelt en hån over for de danskere.

Omkostningerne til flygtninge stiger også fra 1,8 mia. kr., som det er anslået til at blive i år, helt op imod 2½ mia. kr. i 1991, og det er oven i købet under forudsætning af, at vi kun modtager 1.200 personer om året. Det kan enhver sige sig selv er alt for lavt sat, alene når man ser på reglerne for familiesammenføring. Her kommer vi også til at skulle bruge uhyggeligt mange ekstra penge på omkostninger til at få flygtninge til Danmark.

Så har vi i finansloven også en, jeg vil næsten kalde det spøgelseskonto, nemlig budgetreguleringerne, og budgetredgørelsen for oktober viser, at 1987 nok ender med væsentlige budgetoverskridelser på temmelig mange ministerier, og for 1988-forslaget er der netto lagt op til over minus 2,8 mia. kr. i budgetreguleringer ude omkring i de forskellige ministerier. Bag disse minus 2,8 mia. kr. skjuler sig, jeg er lige ved at sige heldigvis, kun 100 mill. kr. ekstra penge til frie budgetforbrug, og så er der altså i alt 2,7 mia. kr. i åbne besparelser. Dertil kommer, at der i Finansministeriet også ligger omkring 1½ mia. kr. i besparelser, altså 4,3 mia. kr. uden navn på, som så skal fordeles senere. Det er, hvad Fremskridtspartiet vil betegne som en tøsedrengpolitik. Folketinget og ikke mindst regeringen skal ikke blot lægge over 4 mia. kr. unavnigvne besparelser fast i en finanslov. Det lugter i første omgang langt væk af panisk behov for at opvise en finanslov uden alt for store umiddelbare underskud.

Men det andet problem, som straks er meget værre, er, at hvis Folketinget og ministrene med finansloven blot lægger det ud til det enkelte ministerium, departementer og kontorer at sør-

ge for disse besparelser, bliver det noget skidt. Ofte sker der det, at man f.eks. bruger procentmetoden, altså hvor hvert enkelt kontor eller departement skal spare lige mange procent uden hensyn til, hvad der er nødvendigt, og uden hensyn til, hvad der er direkte offentligt fråds.

Endnu et problem er, at hvis personerne skal ud at lege den, som flaskehalsen peger på, kan de alle sammen hurtigt blive enige om, at det i hvert fald ikke er deres kolleger, som skal fyres, og så rammer besparelserne projekterne med det resultat, at stadig flere og flere offentligt ansatte administrerer mindre og mindre projekter.

Der skal derfor gives politiske retningslinjer om, hvor der skal spares, og hvad der skal spares. Fremskridtspartiet har brugt foreløbig 15 år til at sætte navn på disse besparelser. Det er en upopulær gerning, og vi er ikke et øjeblik i tvivl om, at det er derfor, mine ærede kolleger i denne sal kryber udenom ved at overlade sorteper til andre, men som sagt, det betegner vi som en tøsedrengpolitik.

Ud over disse skjulte forsøg på at få forslaget til at se mindre voldsomt ud er der også en række områder, som slet ikke er medtaget i den foreliggende udgave af finansloven for 1988. Vi ser derfor med frygt frem til, hvordan forslaget ser ud ved anden og tredje behandling. Indledningsvis mangler der det nye forsvarsforlig. Budgettet regner med en enkelt milliard mere end 1987, men der er vel næppe nogen, der tror, at vi lander på det beløb.

Dagspressen har siden august måned været fyldt med beretninger om, hvor mange penge der mangler i finansloven, og det har typisk været partier, som har fået lovforslag gennemført uden om regeringen, der har ledt forgæves efter midler til deres udgiftsfrådsrser. Det anslås således, at der sammenlagt mangler ca. 6 mia. kr. i finansloven, som den foreligger her, og det tror vi desværre ikke på kommer til at holde stik. Når først EF-ordningerne og EF-budgetterne kommer på plads, og når alle de økonomiske konsekvenser af dette Tings frådserier bliver talt sammen, kan vi meget vel lande på den forkerte side af 8 mia. kr. i underskud, direkte eller indirekte.

Der skal derfor gennemføres besparelser, medmindre salen her vil tillade optagelse af endnu flere børnebørnsfjendske udenlandslån

[Behnke]

eller gramse endnu dybere i danskernes lommeuld i form af øgede skatter. Netop når det gælder besparelser, er Fremskridtspartiet det vigtigste parti her i Folketinget. Vi har et erfaringsmateriale fra som nævnt de sidste 15 år, som tilsammen udgør en idebank og en guldgrube af ideer til offentlige besparelser. Man er velkommen til at låne hos os. Man er endnu mere velkommen til at indbyde Fremskridtspartiet til forhandlinger om finansloven.

For selv om regeringen ikke vil samarbejde med de såkaldte fløje, eller det er måske nærmere De Radikale, der ikke vil samarbejde med de såkaldte fløje, er vi overbevist om, at vælgerne er totalt ligeglade med, hvem der samarbejder, når bare der kommer orden i økonomien.

Hr. Bilgrav-Nielsen udtrykte det meget klart: I 5 år har De Radikale fået deres ønsker opfyldt, når der skulle bruges ekstra penge. Nu er tiden inde, hvor andre får deres ønsker opfyldt. For Fremskridtspartiets vedkommende er det ikke ønsker om at bruge ekstra penge i væsentligt omfang, men til gengæld ønsket om at få sparet en hel masse steder.

Fremskridtspartiet vil uanset invitationen til besparelserunde eller ej komme med selvstændige ændringsforslag. Vi kan ikke komme med en egentlig alternativ finanslov denne gang, som vi ellers har forsøgt os med tidligere, men vil i stedet komme med enkelte eller rettere, der bliver faktisk tale om temmelig mange konkrete forslag til bedring af finansloven, besparelser, som alle kan gennemføres, uden, som det tit bliver udtrykt, at man bomber Danmark tilbage til stenalderen, besparelser, som tværtimod vil være en hårdt tiltrængt saltvandsindsprøjtning for vores lille land. Her er det interessant, at netop De Radikale, som ikke mener at kunne samarbejde med Fremskridtspartiet, har nøjagtig den samme indstilling til projekter som Storebæltsforbindelse, hybridnet og de andre frådseriprojekter, som Fremskridtspartiet har, så som ikke andet skulle der dog være mulighed for at mødes omkring disse projekter.

Vi forventer at blive indbudt til forhandlinger om finansloven for 1988 enten direkte eller i Finansudvalget. Under disse forhandlinger vil Fremskridtspartiet gøre sit for at få finansloven rettet mest muligt op. Vi ser frem til det arbejde og glæder os så i øvrigt til at se ministrenes ændringsforslag til andenbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Hr. Behnke fik sagt meget, også en del, der slet ikke er rigtigt. Han sagde eksempelvis, at Kulturministeriets samlede budget på 1,8 mia. kr. svarer til driften af 3 rigshospitaler. Det må være, fordi man ikke har læst, hvad der står i finanslovsforslaget. Det er rigtigt, at de 600 mill. kr. er statens nettoudgift til Rigshospitalet, men det er efter, at man har trukket 1.300 mill. kr. fra, som amtskommunerne betaler for de ydelser, de får def. Så udgiften til Rigshospitalet er 1.900 mill. kr.

Derfor vil jeg langt hellere sige det, der er sandheden: Tænk, alt det, der sker på det kulturelle område ved statens hjælp landet over, koster kun, hvad der knap svarer til driften af Rigshospitalet!

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Nu betegnede jeg også selv sammenligningen som en smule søgt; og grunden til, at Fremskridtspartiet gør den sammenligning – til hr. Henning Rasmussens oplysning – er, at vi rent faktisk mener, at de hundreder af mennesker, er i dag er på ventelister for mere eller mindre livstruende operationer, skal være vidner til, at Folketinget stadig bliver ved at bruge flere og flere penge på et område som Kulturministeriet. Det er ganske enkelt ikke rimeligt over for dem. Så vil vi hellere have et rigshospital mere, så vi kunne få fjernet ventelisterne.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil da gerne spørge hr. Behnke, om det skulle forstås, som det blev sagt, at hr. Behnke godt vidste, at oplysningen om udgifterne ved Rigshospitalet var forkerte – at det var snyd på vægten for at gøre sin tale effektiv.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg synes, det er noget af en sjofelhed, at repræsentanten for Fremskridtspartiet fra denne talerstol direkte siger, at han i realiteten gør grin med forsamlingen, idet de tal, han anvendte, var nærmest . . . et eller andet.

[Preben Møller Hansen]

Dertil kommer yderligere hans bemærkning, at han hellere vil have et rigshospital mere. Nu koster det betydelig mere at bygge et rigshospital. Det, det drejer sig om, er, at selve driften altså koster knap 2 mia kr.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Til hr. Preben Møller Hansen kan jeg sige, at det er korrekt, at det var nettotal, jeg nævnte om driften af Rigshospitalet. Det er så samtidig også en korrektion til hr. Henning Rasmussen. Men det, der for Fremskridtspartiet er det vigtigste – og jeg går ud fra, at hr. Preben Møller Hansen er enig i det, for Fælles Kurs har også en politik for afvikling af ventelisterne – er, at man får ventelisterne fjernet. Vi vil hellere drive et rigshospital mere, end vi vil bruge de penge, der i øjeblikket bliver brugt til Kulturministeriet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Finanslovsforslaget markerer regeringens ønske om at videreføre den økonomiske politik, der nu i nogle år har bragt det danske folk ind på en noget mere holdbar grund end den, vi befandt os på, da den socialdemokratiske regering nedlagde arbejdet i 1982.

Holdbarheden består i en bedre balance mellem nationalprodukt og samlet forbrug. Forbruget foretages dels af landets borgere rent privat, dels af det offentlige. En strid om forholdet mellem privat og offentligt føres efter gammel tradition mellem socialister og borgerlige, begge med forskellige isme-betegnelser. Denne strid har aldrig ført Kristeligt Folkeparti på barrikaderne. Vi er ikke bundet af nogen doktrin eller isme i det spørgsmål. Vi er meget afslappet over for spørgsmålet om, hvorvidt gartneren, der passer plejehjemmets have, skal være ansat af kommunen eller i et privat firma, blot haven bliver passet pænt og til en rimelig pris.

Det, der interesserer os, er det danske folks totale forbrug af varer og tjenester, de privat købte og de offentligt købte lagt sammen. Hvis ikke dette totale forbrug balancerer med vort samlede nationale produkt, opfører vi os som snyltere og nassere over for verdens befolkning. Det gjorde vi i nogle år under skiftende

socialdemokratiske og borgerlige regeringer. Nu har viljen til genopretning af betalingsbalancen været markeret fra næsten alle partier i flere år, og vi er ved at gøre klar til vending. Lad os så stå sammen om at realisere den gode vilje.

Det allerbedste ville naturligvis være at sætte nationalproduktet op, så vi får et pænt overskud af varer og tjenesteydelser at levere til udlandet til en rimelig og konkurrencedygtig pris. Det ville også nedsætte arbejdsløsheden kraftigt, hvis vi virkelig kunne forhøje vore eksporttal. Derfor har vi alle sammen et ansvar for, at vi kan levere varerne til en rimelig pris, så det største ansvar for, om arbejdsløsheden sættes ned, har i virkeligheden alle vi, der er i arbejde. Det er et spørgsmål om, hvor meget vi forlanger for at lave det, vi gør.

Hvad er så realiteterne? Ja, handelstallene har desværre ikke været tilfredsstillende, der har vist sig tendenser til svigtende eksport. Skal vi kunne sælge, er det nødvendigt at holde både lønninger, avancer og omkostninger nede. De fleste afgørelser vedrørende disse forhold træffes andre steder end i Folketinget. Men alligevel har regering og Folketing både direkte og indirekte stor indflydelse på både lønninger, avancer og omkostninger, og derfor har vi ansvar, og finanslovsforslaget er udtryk for denne ansvarlighed.

Jeg vil særlig hæfte mig ved, at vi sidste år havde et overskud på statsfinanserne, og at de seneste skøn på grundlag af den vedtagne finanslov for 1987 og den foreslåede for 1988 viser et næsten balancerende offentligt udgiftsbudget i både 1987 og 1988. Denne forbedring i økonomien, som firkløverregeringen har oplevet, har sin rod i flere forhold: For det første den faste kronekurs, for det andet en stram offentlig udgiftspolitik og for det tredje indkomstpoltikken. Desværre er indkomstpoltikken med de sidste overenskomster på arbejdsmarkedet blevet svækket noget. På denne baggrund mener jeg, det er helt nødvendigt og meget positivt, at regeringen i denne folketingsamling tager initiativ til trepartsforhandlinger med det sigte at begrænse de nominelle lønstigninger fremover. Det glæder mig, at også Socialdemokraterne har vist vilje til at gennemføre sådanne forhandlinger.

En fortsat succes for regeringens økonomiske politik er helt afhængig af, at lønudviklin-

[Glønborg]

gen ikke løber løbsk. Også af fordelingsmæssige grunde er der grund til at advare mod at lade lønudviklingen løbe løbsk. Det er nemlig sådan, at når lønudviklingen løber løbsk, er det altid de stærke, de højest lønnede, der får mest ud af det. Personligt mener jeg også, at den større købekraft er at foretrække frem for en højere nominal løn.

Det er af særlig betydning for den kommende finanslov, at forslaget opererer med et omtrent uændret udgiftspolitisk måltal. Den overordnede målsætning for regeringens økonomiske politik er derfor bevaret uændret.

Jeg gør også opmærksom på, at arbejdstidsnedsættelsen navnlig i servicesektoren, hvor det offentlige hører hjemme, ikke automatisk bør omsættes i ansættelse af flere folk. På mange områder er de tekniske hjælpemidler blevet så meget bedre, at man udmærket trods kortere arbejdstid kan nå det samme arbejde, ja, måske mere endnu. Dermed kan vi måske overføre ressourcer til de områder, hvor teknikken ikke kan bruges; jeg tænker på f.eks. plejesektoren. Her er der brug for flere folk, når arbejdstiden sættes ned.

Samtidig må jeg dog understrege, at udviklingen i kommunernes økonomi ikke har været helt tilfredsstillende. Tilsyneladende er det sværere at styre lokalt end landspolitisk. Det er imidlertid helt nødvendigt at betragte de offentlige udgifter under et. Vi ønsker ikke at begrænse det kommunale og amtskommunale selvstyre unødigt, men må understrege, at en mere ansvarsbevidst kommunal budgetlægning gør arbejdet i Folketinget ulige nemmere.

Vi skal ikke i dag gå i detaljer, men holde os til principperne. Som ordfører for Kristeligt Folkeparti må jeg dog fremhæve en enkelt post på finansloven, fordi jeg tror, den får stor betydning for fremtiden.

Børnetilskuddet på 5.000 kr. pr. barn er en virkelig god sag, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at Kristeligt Folkeparti anser de 5.000 kr. for en god begyndelse. Hvis vi virkelig vil gøre noget godt for børnene, skal vi føre flere ressourcer over til børnefamilierne, men vi må også indse, at penge i sig selv ikke helt automatisk altid gavner barnet. Vi må overveje, om det er muligt ved yderligere ressourcetilførsel til børnefamilierne at sørge for, at ressourcerne virkelig kommer børnene til gode. Jeg sagde med vilje ikke penge, men ressourcer. Det, jeg

tænker på, er naturligvis forældretid eller eventuelt tid fra andre voksne. Børn trænger virkelig til regelmæssig kontakt med de samme voksne gennem længere tid. Jeg vil sige det så stærkt, at det er betingelsen for en god opdragelse og en lykkelig barndom. Voksens tid koster naturligvis penge på en eller anden måde, enten det så er forældre eller andre, der skal bruge tiden, og jeg håber, at alle partier vil gå i tænkearbejde med henblik på i kommende års finanslove at få mere med til gavn for børnene og dermed hele fremtidens samfund.

Preben Møller Hansen (FK):

Repræsentanten for Det Konservative Folkeparti havde en enkelt bemærkning, hvori han gjorde opmærksom på, at der hvilede et betydeligt ansvar på de partier, der peger mod midten, når det drejer sig om finanslovsforslaget. Jeg synes, den måde, man anvender, er at forsøge på at hive sig selv op ved hårene. Jeg går ud fra som givet, at alle de, der er valgt til og sidder i dette Ting, føler et betydeligt ansvar for at få en finanslov igennem, således at samfundet kan regeres på baggrund af en finanslov. Jeg går ud fra, det også helt klart gælder for Det Konservative Folkepartis vedkommende.

Der har også været nogle bemærkninger fremme om, at finansloven er et spørgsmål om kapitalisme kontra socialisme. Det er en proportionsforvrængning ud over alle grænser. Det, vi tager stilling til, er, hvordan landet skal ledes i det kommende år, hvilket beløb vi skal anvende til dette og hint, og hvordan vi skal få pengene ind i kassen – hverken mere eller mindre. Og jeg går ud fra, at alle, der er her, selvfølgelig ønsker det overhovedet bedst mulige set ud fra deres politiske synspunkter, og det er det også relevant at gøre.

Der var også en anden bemærkning, som jeg gerne vil komme med en kommentar til. SF's ordfører gjorde opmærksom på ved en lille sidebemærkning til regeringen, at de ønskede regeringen en ganske kort levetid. Nu skal der gerne være sammenhæng mellem ord og praktisk handling. Den ottende i denne måned fremsatte Fælles Kurs et forslag om motiveret dagsorden, et forslag, som ville have indebåret nye forhandlinger om en ny regering, men den havde SF ikke håret nok på brystet til at stemme for, eller også var de købt til en eller anden udvalgspost – de stemte i hvert tilfælde imod – så

[Preben Møller Hansen]

der er ikke ret megen ærlighed i den bemærkning fra SF.

Hvad angår finanslovsforslaget, mener vi som sagt, at der skal være en forligslov. Ingen skal være i tvivl om det. Men vi har altså nogle holdninger til de forslag, der er fremsat. Vi mener, der er rigelig mulighed for at skabe fuld beskæftigelse, men det kræver unægtelig, at man anvender en anden politisk måde at administrere samfundet på.

Det er vigtigt, at vi forstår, at den måde, man regerede landet på i 1960'erne og op til begyndelsen af 1970'erne, hvor vi skabte øget købekraft i befolkningen, medførte, at vi også skabte den fulde beskæftigelse. Det vil sige, at den forbrugsbegrænsende politik, der har været anlagt, siden vi kom ind i fællesmarkedet, har haft negative reaktioner, idet vi siden da har skabt et større underskud på betalingsbalancen, en større arbejdsløshed og en større fattigdom, end vi har kendt til tidligere. Det må derefter konkluderes, at den måde, man driver samfundet på, ikke svarer til befolkningens forventninger.

Jeg synes også, man skal prøve at se lidt ud i verden for at undersøge, om man ude i verden har en anden holdning til, hvordan man skal drive samfundene og sikre f.eks. en bedre levestandard. Hvis vi tager en tur til Japan, som er verdens kraftigst eksporterende land, det land, der har det største overskud på handelsbalancen, og det land, hvor der er størst rigdom, vil vi konstatere, at man i dette land har gennemført en eksplosiv lønpolitik, hvor man sikrer arbejdere og lønmodtagere netop i dette land betydelig bedre vilkår, end man har gjort her i landet, med det resultat, at dette land har formået at sikre sig en andel i den internationale handel ud over alle tænkte muligheder, og jeg synes, det ville være rimeligt, om vi prøvede at anvende nogle af de samme måder her i vort land.

Vi har for vort vedkommende spurgt, hvad man egentlig gør for at lave en fornuftig fordeling, der dels giver virksomhederne mulighed for at overleve, dels sikrer, at man får en eksplosiv udvikling i samfundet både velfærdsmæssigt og på andre leder.

Dér har vi sagt, at det, man bør gøre, er at hæve den skattefri bundgrænse til 60.000 kr. Det vil betyde en udpumpning af købekraft på 30 mia. kr., og det vil igen efter de udsagn, der er fremkommet tidligere i dette Folketing, betyde,

at 30.000 mennesker bliver beskæftiget, hvorved man sparer arbejdsløshedsunderstøttelse til disse 30.000 mennesker. Samtidig vil der ske en voldsom eksplosion af købekraften, og det vil indebære, at indtægtsgrundlaget for samfundet stiger i takt hermed.

Vi har her i landet en moms, der betyder, at 18,3 pct. af alle solgte varers pris er penge, der indgår i samfundshusholdningen. Vi har også fantastisk høje afgifter her i landet, og vi kan regne med, at 50 pct. af varernes pris i gennemsnit er afgifter. Det vil igen sige, at staten får sin indkomst via afgiftspolitikken, og derfor vil en gennemførelse af vort forslag set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt ikke betyde andet – og det er væsentligt – end at velstanden i vort land vil stige, og set ud fra vort synspunkt må det, det drejer sig om, være at sikre, at velstanden blandt befolkningen når andre højder end det lave stade, den har for nærværende.

Af den budgetoversigt, vi har modtaget, fremgår det, at man i 1989 regner med, at vi her i landet skal bruge 89,5 mia. kr. til overførselsløn. Er det ikke fuldkommen latterligt, at vi i vort land udbetaler lige ved 90 mia. kr. til mennesker, som i realiteten intet har at lave? Var det ikke bedre, om vi brugte disse 90 mia. kr. på en sådan måde, at alle følte, de var en del af vores samfund, og gjorde det på en sådan facon, at flest mulige mennesker fik mest mulig fritid? Det er ikke nogen lykke at gå ud på en arbejdsplads kl. 7 om morgenen for at fise træet hjem om aftenen efter at have knoklet en hel dag. Det, der er livet, er livet i fritid, og i den situation, vi befinder os i nu, må vi erkende, at teknologien har udviklet sig voldsommere og hurtigere, end de vise fædre havde beregnet, med det resultat, at der i dag ikke er så megen brug for den menneskelige arbejdskraft, som der var tidligere. Det vil sige, at vi må stille mod fritidsamfundet, og det må derfor være en af de ting, der er afgørende for os, når vi skal diskutere budgetoversigten og forslaget til finanslov.

Vi mener endvidere, man burde gennemføre en lang række besparelser. Man har truffet den, jeg havde nær sagt geniale, men jeg mener tåbelige beslutning, at vi skal have indført et hybridnet. Hvad gavner det hr. og fru Pedersen nogetsteds i dette land, at man bruger 100 mill. kr. til noget så latterligt som at indføre hybridnet? De fleste mennesker ved godt, hvad det drejer sig om, nemlig at det er en skjult bevil-

[Preben Møller Hansen]

ling til militæret, og vi går altså ikke ind for, at der bruges én eneste krone til militære udgifter. Vi mener, at alle de penge, der kommer ind i samfundshusholdningen, skal tilfalde den befolkning, der nu engang er her i landet; det er bedre, end at man bruger dem til hybridnet. Derfor mener vi, at man burde se på det spørgsmål og standse projektet, således at det bortfalder.

Vi har også konstateret, at der på forslaget er afsat en udgift på knap 13,5 mia. kr. til noget så idiotisk som bevarelse af et militært apparat. Vi synes, det er latterligt, at vi indkøber raketter, tanks, kanoner og andet djævelskab og bruger pengene vildt og voldsomt til noget sådant i stedet for at erkende, at skulle der blive udløst en ny krig, vil den industrialiserede del af verden blive knust i et ragnarok af atombomber, og derfor vil det være fuldkommen latterligt, at vi er en del af et sådant militærapparat.

Det, vi bør gøre som nation, er at erkende, at vi er et fredens folk, der tolker fredens politik i alle internationale forsamlinger og viser hele verden et godt eksempel ved at skrotte alt det, der hedder kanoner, tanks og lignende. Derefter kunne man passende overføre en lang række af dem, der i dag er højt lønnede inden for det militære apparat, til toldvæsenet, således at man kunne få fat i alle de moms- og skatte kroner, som mange erhvervsvirksomheder snyder det danske samfund for. Det ville også betyde, at vi fik flere penge ind i kassen til at gøre godt med, og det ville faktisk slet ikke være så dårligt endda.

Vi har også gjort opmærksom på – og jeg vil gerne gentage det – at vi her i landet har en obligationsbeholdning på 1.025 mia. kr., hvoraf statsobligationerne er en del. Det medfører, at der sidder nogle mennesker i dette land og tjener 100 mia. kr. om året uden at løfte en finger – penge, som de tager direkte fra den del af befolkningen, som har knoklet et langt liv, eller den del af befolkningen, der arbejder i dag.

Vi mener, at man burde gennemføre det samme, som statsministeren gennemførte i 1985. Da blev der gennemført en bunden opsparing i dette land, men det var lønmodtagerne, der kom til at betale en bunden opsparing til samfundshusholdningen. Vi mener, alt andet lige, at ideen var meget god, og vi vil foreslå, at man gør nøjagtig det samme i 1988, altså laver en bunden opsparing, således at alle spekulanter-

ne skal betale den renteindkomst, de har på obligationsbeholdningen, bortset fra de obligationsbeholdninger, der findes på private hænder op til 100.000 kr. Det vil betyde, at kreditforeninger, banker og sparekasser, pensionskasser og andre kommer til at indbetale et beløb i lån til samfundet – penge, som de passende kan få tilbage år 2011, medmindre samfundet er gået fallit til den tid. Så får de jo ikke nogen, men det er der ikke noget at gøre ved. Hvor der handles, dér spildes.

Endvidere vil jeg gerne nævne, at det af forslaget fremgår, at statsgælden er 54 mia. kr. Det er jo en fantastisk masse penge, som politikerne plejer at bruge, når de er rundt omkring til vælgermøder eller udtaler sig i radio og tv, og hvor de så siger: jamen vi er fattige, vi har en fantastisk gæld. På den måde fører de en smart argumentation, så folk tror, vi har en gæld til udlandet på 54 mia. kr. Men det har vi jo ikke. Gælden til udlandet er i realiteten kun knap 10 mia. kr., hvorimod den indenlandske gæld er på 44 mia. kr. Hvad den angår, kunne vi for den sags skyld godt lave en lille hokusfokus, nemlig nedskrive den til nul; så ville man selvfølgelig være ude over den, og det ville faktisk være en vældig god idé at gøre det.

Alle i dette land siger, at man ønsker skattelettelser, idet vi har verdens højeste skattetryk. Vi er fuldkommen enige. Derfor har vi sagt, at man skal hæve den skattefri bundgrænse og øge købekraften, men vi vil samtidig have nogle penge ind i kassen. Derfor vil vi foreslå, at man laver en 10 pct.s særskat på pengeindustriens formuer, som de havde opgivet på selvangivelsen den 31. december 1986. Det vil indbringe et aneligt antal milliarder kroner i samfundshusholdningen, og det vil betyde, at vi kan sikre befolkningen en fremtid, den har fortjent.

I den forbindelse vil jeg vende mig mod de bemærkninger, man kom med fra Fremskridtspartiets side, hvor man harcelererede over, at der skulle bruges 1,8 mia. kr. til kulturpolitikken. Kulturpolitikken er en af grundpillerne for et fornuftigt samfund, og derfor mener jeg, det er alt for lidt, man anvender til kulturpolitikken. Det ville være betydelig bedre, om man ofrede flere penge netop på dette område, idet vi må forvente, at vi i løbet af en kort årrække er nærmere fritidssamfundet, og da der selvfølgelig stilles betydelig større krav til menneskene i et

[Preben Møller Hansen]

fritidssamfund, end der gør i det nuværende, burde beløbet være betydeligt større.

Vi har endvidere den opfattelse, at man skal ændre hele skolepolitikken, det vil sige uddannelsesområdet. Vi mener bl.a., at den skolegang, vi har for nærværende, er utidssvarende; den kunne man bruge for 20 år siden, men den kan man hverken bruge nu eller i fremtiden.

Vi må sikre os den 12-årige polytekniske enhedsskole, hvilket indebærer, at man ved lov gennemfører, at de unge har en lovsikret ret til en uddannelse. Det er væsentligt for os, at det også indgår i selve finanslovsforslaget, således at der er dækning for en sådan lovændring.

Vi mener, at de unge i skolen skal sikres 50 pct.s undervisning i de musiske og kreative fag, og skal de have noget sådant, er der bud til alle kunstarter her i landet, der kan medvirke til at sikre, at vores unge får indsigt i hele den del af samfundslivet, således at de er modne til at gå ind i et fritidssamfund. Alt andet lige er det her, man skal sætte ind; man bruger ikke, som Fremskridtspartiet siger, for mange penge, fordi man bruger 1,8 mia. kr.

Vi har også diskuteret spørgsmålet om overførselsløn på en anden måde. Det ser ud til, at SF har accepteret sammen med Socialdemokratiet, at arbejdsløshed er noget, der er kommet for at blive. Det er sørgeligt, at dette parti ligesom SF totalt har mistet visionerne. Det, det drejer sig om, er, at politikerne har de fornødne visioner, ser ind i fremtiden og undersøger mulighederne for at fjerne noget af det, der er en pestilens for samfundet i dag. Det er en pestilens for et samfund at have noget, der hedder arbejdsløse; derfor har vi den opfattelse, at man skal afskaffe arbejdsløsheden, og at man skal afskaffe det, der hedder arbejdsløshedsunderstøttelse osv. Vi mener, at man i stedet for skal indføre begrebet borgerløn. Dette ville være en fordel for alle parter, idet borgerlønsprincippet nedbryder det sæt af båse, som man har proppet det danske folk ind i. Vi har mennesker, der er folkepensionister, invalidepensionister, førtidspensionister, efterlønsmodtagere, arbejdsløse, bistandsklienter og sygedagpengemodtagere. Alle disse mennesker er placeret i en bås, hvor de ydmygt skal forklare over for sagsbehandlere og kontrollanter, hvorfor de er kommet i den tvangssituation.

Det er vigtigt for os, at vi nedbryder hele dette modbydelige, umenneskelige system, hvor

de danske borgere skal ydmyges over for nogle sagsbehandlere. Fjern kontrolsamfundet! Lad os skabe et frit Danmark, hvor mennesker ud fra frihed og ansvar kan sikre sig en tilværelse, som de fortjener. Det er betydeligt bedre end at have hele det net af kontrollanter, der rider på ryggen af os alle sammen hver eneste forbandede dag, og lad dem være med til at dele den arbejdsbyrde, der er nødvendig for at skabe nationalproduktet, så vil vi komme meget længe og hurtigere frem.

Noget andet, vi også ønsker afskaffet i den forbindelse, er arbejdsanvisningen. Aldrig har vi haft noget så idiotisk i vort samfund som et arbejdsformidlingssystem. Lad dog fagforeningerne klare det; det har de gjort op gennem tiden, og staten ville spare mange millioner, hvis vi fjernede dette foretagende.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil til hr. Preben Møller Hansens indledende ord gøre opmærksom på, at det kræver et flertal her i Folketinget at vælte en regering; en regering vælter ikke af, at et mindretal stemmer for en dagsorden, uanset hvor den kommer fra. Derfor var der ingen udsigt til at vælte den siddende regering den 8. oktober, og derfor stemte vi, som vi gjorde. Hvis vi får en situation herinde, hvor der er en reel mulighed for at vælte regeringen, skal vi nok kende vores plads.

I øvrigt var hr. Preben Møller Hansens tale så overvældende, at det er umuligt at kommentere det hele; jeg er bare nødt til at kommentere to ting.

For det første vil jeg gøre opmærksom på, at påstanden om, at vi skulle have opgivet at bekæmpe arbejdsløsheden, er helt ude i tågen – vi under ikke os selv hvile, før vi har fuld beskæftigelse igen.

Det andet er hr. Preben Møller Hansens tal for udlandsgælden. Vi fik her at vide, at der var en udlandsgæld på 10 mia. kr. Nej, det korrekte tal er 280 mia. kr. Udlandsgælden er 28 gange så stor, som hr. Preben Møller Hansen gav udtryk for, og hvis der er en tilsvarende slagside i de øvrige tal i hr. Preben Møller Hansens tale, er der jo ikke så stor grund til at kommentere dem.

(Kort bemærkning).

Behnke (SF):

Jeg har to bemærkninger til hr. Preben Møller Hansens indlæg. Det tal, som hr. Preben Møller Hansen kom med, var renteudgiften på statsgælden. Det er korrekt – og den er opført i den bog, som hr. Preben Møller Hansen blader i i øjeblikket – at den for 1988 er 54,9 mia. kr., men det er altså renterne af de mange penge, der skyldes væk både indenlands og udenlands.

Hr. Preben Møller Hansen ville gerne bruge flere penge på kulturen, og det er han også meget velkommen til, men vel at mærke sine egne penge, for man skal ikke bruge 1,8 mia. kr. af sømænds og andre borgeres penge på kultur; det må og skal være en frivillig sag.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Ja, det er jo korrekt, at det var 54 mia. kr. i renteudgifter; men det går jeg ud fra at de fleste mennesker, der sidder i denne sal, udmærket er klar over.

Dernæst er der spørgsmålet om SF's stilling. Hr. Jes Lunde giver udtryk for, at SF selvfølgelig ville stemme for et mistillidsvotum til regeringen, hvis der var flertal for det. Jamen det kan man jo ikke se, før man har stemt. Kendsgerningen var imidlertid, at SF stemte imod – det vil sige, man undlod at stemme, kan jeg forstå – men så kunne man i hvert fald ikke sige noget om, før man havde trykket på knappen, at man havde stemt for, at man ville vælte den regering.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg har naturligvis i modsætning til de fleste andre i denne sal, hvis stole har været tomme, meget opmærksomt hørt på, hvad der er blevet sagt, og jeg har især hæftet mig ved tre af talerne her i dag: den socialdemokratiske ordfører, ordføreren for det radikale parti og ordføreren for SF, for det er vel fra dem, der kunne komme nogle interessante løsninger på nogle af de problemer, man står over for.

Det, der vel nok kendetegner alle tre talere, er, at de danser let og elegant uden om militærundergifterne – ja, jeg tror endda, den socialdemokratiske ordfører var indstillet på, at der her

skulle være en såkaldt nulløsning, altså at der ikke skulle ske nogen nedsættelser – og det sker, samtidig med at man står og diskuterer, om der skal bruges en milliard kroner mere eller mindre til f.eks. forbedring af folkepensionisternes kår, eller om nogle af disse penge kunne bruges til det, hr. Bilgrav-Nielsen siger han gerne vil have, nemlig en forøgelse af boligbyggeriet.

Hr. Bilgrav-Nielsens parti var tidligere kendt for at være et antimilitaristisk parti, og SF slog sig i sin tid op på, at det var et parti, der ikke ville bruge en eneste øre til militæret, men nu sidder man altså og flytter lidt på nogle kommaer: Skal det være 10 pct., udgifterne skal nedsættes med, før man kan gå ind i et eventuelt forlig med Socialdemokratiet og De Radikale? Skal det være 10 kanoner eller 9 kanoner, eller hvad er egentlig meningen?

Jeg tror, at de mennesker, som har stemt på f.eks. SF, gerne vil have nogle helt klare meldinger: Skal vi have et militær, eller skal vi ikke have et militær? Er der noget som helst i den gamle parole om ikke en øre til det gas?

Vores melding er klar, og jeg har efterhånden fornemmelsen af, at Fælles Kurs i dette Ting er det eneste parti, som har en klar holdning også til det spørgsmål.

Jeg har naturligvis bemærket, at også SF er interesseret i, at vi skal have et efterretningsvæsen, altså at man skal have et eller andet uvæsen, der kan tage ud og skabe splid mellem landene, samtidig med at der kommer så mange positive signaler om, at der skal skabes afrustning og fred nationerne imellem.

Jeg synes, det ville være fornøjeligt, om både De Radikale og SF kom med nogle klare meldinger om, at skal der spares på de penge, staten skal give ud, så var det rimeligt at begynde der, hvor de penge, der bliver brugt, er smidt lige ud ad vinduet – penge, der bogstavelig talt stjæles op af skatteborgerens lommer, og som vi ikke får noget for.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg lod være med at gøre nogle bemærkninger til hr. Preben Møller Hansens indlæg, men når nu hr. Jørgen Tved står op og siger, at Fælles Kurs er det eneste parti, der har en klar holdning også til det militære spørgsmål – underforstået som til alle andre – er jeg nødt til at

[Henning Rasmussen]

sige, at jeg ikke synes, der overhovedet var nogen økonomisk sammenhæng i noget af det, hr. Preben Møller Hansen sagde. Det kan overhovedet ikke bruges til noget som helst i dette Folketing.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Så vidt jeg kan forstå, må det have været hr. Jørgen Tveds stol, der var tom, da jeg holdt mit indlæg, for jeg sagde klart, at SF går ind for en nedlæggelse af militæret, og det vil hr. Jørgen Tved kunne slå efter, når fortrykket af Folketingstidende foreligger.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (SF):

Ja, så må jeg sige, at jeg ved ikke, hvor langt vi skal ud i fremtiden, før SF får nedlagt dette militær, for hvis det skal være med 10 pct. ad gangen, er det altså en temmelig langvarig proces, og det er jo det udspil, der er kommet fra SF i den konkrete situation.

Dernæst til hr. Henning Rasmussen. Jeg kan godt forstå, at man har vanskeligt ved at finde en sammenhæng i den politik, vi lægger frem, hvis man tror, vi vil fortsætte i nøjagtig den samme skure, som Socialdemokratiet og den borgerlige regering har kørt i igennem lang tid, hvor der er tale om nedskæringer. De kalder det indkomstpølse, men resultatet er bogstaveligt talt den økonomiske pisk over borgerne. Vi vil noget andet. Vi vil, at der både skal ske en anden fordeling af de værdier, der skabes, og at der skal tages hensyn først og fremmest til de svage grupper.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg blev ikke overrasket over hr. Henning Rasmussens bemærkninger om, at han ikke kunne se en sammenhæng mellem den økonomiske politik, vi vil føre, og den politik, Socialdemokratiet har gennemført op gennem årene. For der er ingen sammenhæng mellem disse to politiske holdninger, det står helt klart.

Det, der står tilbage, er, at Socialdemokratiet jo gentagne gange har haft regeringsmagten og gentagne gange er blevet væltet af pinden, fordi den økonomiske politik, de har ført, ikke har svaret til befolkningens forventninger.

I 1982 trådte en hr. Anker Jørgensen med den socialdemokratiske regering tilbage uden at udskrive valg, fordi den opgav at føre politik her i landet. Det vil sige, at de ikke har haft evnen til på noget tidspunkt at gennemføre en fornuftig økonomisk politik. Det, vi lancerer, er altså en ny form for økonomisk politik, som tager sigte på at sikre befolkningen en bedre tilværelse end den, I har været med til at gennemføre ned gennem årene, hvor I kun har været med til at skabe arbejdsløshed, fattigdom osv.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Hr. Preben Møller Hansen har ganske ret. Jeg kan overhovedet ikke se nogen som helst sammenhæng mellem vores opfattelse af, hvad der er fornuftig økonomisk politik, og det, vi hørte fra hr. Preben Møller Hansens side for et øjeblik siden.

Men det var ikke det, jeg sagde. Det, jeg sagde, er langt værre for Fælles Kurs. Jeg sagde nemlig, at der overhovedet ingen sammenhæng er i det, hr. Preben Møller Hansen sagde heroppefra, i økonomisk henseende, og det kan derfor ikke bruges til noget som helst hverken i eller uden for Folketinget. (Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg har ikke på noget tidspunkt været i tvivl om, at hr. Henning Rasmussen ikke kan se det. Det er jo et spørgsmål om evnen til at fatte, og hvis ikke man har fatteevnen, kan man selvfølgelig ikke forstå en stump af, hvad der bliver sagt. (Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må endnu en gang tålmodigt henvise hr. Jørgen Tved til at sætte sig grundigere ind i, hvad der er vores synspunkter på dette område.

SF ønsker militæret nedlagt, hellere i dag end i morgen. Men det forholder sig akkurat ligesom med hr. Preben Møller Hansens dagsordensshow den 8. oktober: Det er jo sådan, at det er nødvendigt med et flertal herinde for at få gennemført sin politik. Vi kan ikke se, at der er et flertal her i salen for at nedlægge militæret. Det er muligt, at hr. Jørgen Tved vil hævde, at det ved man først, når der er trykket på knapperne, men vi andre har en lille smule større forudseenhed end Fælles Kurs på det punkt.

[Jes Lunde]

Derfor fremsætter vi et konkret forslag i år om en reduktion på 10 pct. i håb om dog at komme i gang med en nedrustning, i håb om dog at få nogle resultater.

Jeg har hæftet mig ved, at hr. Preben Møller Hansen har sagt heroppefra, at Fælles Kurs ikke er et alt-eller-intet-parti. Nu må det så vise sig, om det er rigtigt.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Man kan jo være så ivrig efter at logre med halen over for Socialdemokratiet, at man glemmer den politik, som man i sin tid startede SF på, og som man vel i øvrigt også går til valg på. Man kan også forvirre begreberne så meget i befolkningen, at den ikke kan finde ud af, hvad SF i virkeligheden står for. Men hvis SF's model for afrustning af dette land skal fortsætte, bliver det i en meget fjern fremtid, og så bliver det ikke nogen af de nuværende medlemmer af Tinget, der kommer til at overvære den.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det er rigtigt, at Fælles Kurs ikke er noget alt-eller-intet-parti, ingen skal være i tvivl om det, men vi har nogle principper, som vi ikke vil fravige, og vi har nu engang den faste overbevisning, at det er fuldkommen abnormt, at vi anvender så meget som én eneste krone til noget så latterligt som indkøb af de midler, som bruges inden for militæret. Jeg synes, det er sørgeligt, at Fælles Kurs i dag er det eneste parti, der repræsenterer de standpunkter, som SF blev stiftet på i sin tid af Aksel Larsen. SF er drejet helt til højre. Det er beklageligt, at det ikke vil fastholde, at vi ikke skal bruge penge til militæret, men at de nu går ind for det skidt.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Det ville nok være lidt for tidligt at give udtryk for, at der er bred tilslutning til det finanslovsforslag, der er fremsat, og det er der jo egentlig ikke noget mærkeligt i. Det er ikke mange finanslovsforslag, der under en førstebehandling er blevet bakket op af et flertal i Folketinget. Det hænger nemlig uløseligt sammen med, om der er tale om en mindretalsregering eller en flertalsregering.

Også i de fem foregående år, hvor firkloverregeringen har været ansvarlig for politikken, har det været normalt, at der under førstebehandling har været usikkerhed vedrørende dele af finanslovsforslaget. Heri er der ingen forskel.

Jeg vil godt starte med at sige tak til de fire regeringspartiers ordførere for den tilslutning, der er givet til finanslovsforslaget. Nogle vil betragte den som en selvfølge, men så enkelt er det jo ikke. Jeg synes, vi har noteret os en meget, meget betydelig samstemmighed i de fire regeringspartiers ordføreres indlæg og dermed en markering af, hvilken udgiftspolitik vi ønsker. Det står helt klart efter denne førstebehandling.

Dernæst vil jeg gerne sige tak til Det Radikales Venstres ordfører for, synes jeg, en særdeles ansvarlig holdning til finanslovsforslaget og den økonomiske politik, som skal føres. Det havde jeg i øvrigt også ventet, for sådan har det jo været i de foregående fem år.

Socialdemokratiets ordfører, hr. Henning Rasmussen, var på mange måder negativ over for en række enkeltheder i finanslovsforslaget og de områder, der knytter sig til finanslovsforslaget. Men det er lige så klart – og det har de to foregående økonomiske debatter, vi har haft i dette Folketing, efter at vi startede i oktober 1987, vist – at der er en bred forståelse på en række af de fundamentale områder. Så står der nogle områder tilbage, hvor der markeres nogle meget klare skillelinier, og det er analysen af disse områder, vi har tilbage i de kommende to måneder op til finanslovsforslagets endelige vedtagelse.

Finanslovsforslaget for 1988 har jo fået en lidt unormal introduktion eller fødsel, idet det blev præsenteret, dagen før folketingsvalget blev udskrevet, og det har unægtelig betydet, at oppositionen har brugt mange kræfter på at beskyldte regeringen for overmod, for at anvende kosmetik, for at skjule kendsgerninger, og hvad der i øvrigt er sagt. Jeg har aldrig oplevet en sådan interesse for budgetreguleringskonti som den, der er blevet manifesteret, siden finanslovsforslaget blev præsenteret den 17. august, en opmærksomhed grænsende til det ulidelige.

Derfor synes jeg, der er grund til ved denne førstebehandling at komme med nogle klare markeringer på nogle af de områder, hvor debatten har været præget af valgkampen, og jeg erkender blankt over for hr. Henning Rasmus-

[Finansministeren]

sen, at det var mig, der i går sagde til Socialdemokratiet – og det står jeg ved også i dag – at valgkampen er slut, og at der er mange af de argumenter, som man måtte leve med i valgkampen – og her er vi alle lige gode – som vi nu skal have skubbet ud af den debat, vi skal føre med henblik på at få endeligt vedtaget en sagligt forsvarlig finanslov den 17. december i år. Det er det, arbejdsopgaven består i for dette Folketing.

Derfor vil jeg starte med at komme med nogle bemærkninger om det, som Socialdemokratiet kalder social genopretning.

Hr. Henning Rasmussen siger, at de ældre har brug for en forhøjelse af deres folkepension, og at de også må have det sådan, at de kan få noget ud af småindtægter ved siden af. Det var stort set hr. Henning Rasmussens ord.

For det første går jeg ud fra, at hr. Henning Rasmussen er klar over, at folkepensionistgruppen er den gruppe i vort samfund, som har haft den største realindkomstfremgang igennem de senere år. Det er dog væsentligt selv i en periode, hvor der har været stærke krav til den økonomiske genopretning. Jeg går også ud fra, at hr. Henning Rasmussen er opmærksom på, at der allerede er gennemført et lovforslag i Folketinget inden sommerferien til løsning af pensionisternes samspilsproblemer, så det netop kan betale sig at have en mindre indkomst ved siden af. Det problem er løst, og det koster faktisk knap 2 mia. kr., som regeringen har fundet plads til selv under de stramme krav om en fast udgiftspolitik.

Hvis vi ser på arbejdsløshedsdagpengene og på sygedagpengene, er det da rigtigt, at maksimum for dagpenge har været fastfrosset gennem en periode indtil for 1½ år siden. Det, man glemmer i denne debat, er, at det er loftet, der ikke er reguleret. Cirka halvdelen af dagpengemodtagerne støder ikke mod loftet og har derfor heller ikke været udsat for reduktioner, så den dårligste del af dagpengemodtagerne har ikke fået deres vilkår forringet; det er argumentet for, at der ikke er basis for at tale om behov for social genopretning. Det tredje område er bistandsmodtagerne. Hvis hr. Henning Rasmussen tager ændringerne af kontanthjælpssatserne, kan han se, at der er en række kontanthjælpsmodtagere – det gælder under alle omstændigheder enlige med over to børn – som får højere ydelser, end man får som dag-

pengemodtager, og det er et problem, som jeg tror mange af hr. Henning Rasmussens partifæller har stor forståelse for. Det er derfor umuligt at se, at der skulle være basis for forhøjelse af satserne på disse områder. Det er derfor, jeg vil appellere meget stærkt til Socialdemokratiet om at prøve at se på, hvad det er, der er sket, og hvad der er lagt op til, at der skal ske i de kommende år.

Lad os se på udviklingen i de samlede sociale budgetter. Jeg skal ikke her selv forfalde til at gå tilbage til valgkampens mange tal, men vil alligevel sige, at der har været en fremgang totalt på disse områder, som vi ikke har set magen til i mange år, og der er ingen – hvis man skal holde sig til sandheden – der vil kunne påstå, at Danmark ikke stadig væk er et af de lande i den vestlige verden, der har de bedste sociale systemer. Derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi får den debat på plads.

Hvis hr. Henning Rasmussen slår op i den budgetoversigt, der blev udgivet forleden dag, vil han konstatere, at når vi tager de samlede indkomstoverførsler, er væksten fra 1986 til 1988 i faste priser på 7,5 mia. kr. Det er jo en vækst, som først og fremmest har sin baggrund ikke bare i, at der desværre er lidt flere modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, men også i, at der er en vækst i antallet af efterlønsmodtagere, antallet af førtidspensionister og antallet af folkepensionister. Det er dette beløb, vi skal dække ind inden for de stramme krav, der stilles til vores finanspolitik og samlede økonomiske politik. Det er det, der kan lykkes, og det synes jeg man en gang imellem også fra Socialdemokratiets side skulle tage hatten af for.

Og så kun den generelle bemærkning, og her er jeg meget enig med hr. Bilgrav-Nielsen: Der er grupper i dette samfund, som reelt er fattige – ingen tvivl om det. Det er ikke noget nyt, men det er ikke løsningen på deres problem blot at gennemføre en forhøjelse af nogle satser. Dette handler jo om, hvordan vi i større udstrækning kan løse disse menneskers psykiske og menneskelige problemer, og jeg tror også, der i virkeligheden, når alt kommer til alt, er en bred forståelse for, at dette er menneskelige og psykiske problemer, som ikke løses ved en forhøjelse af de beløb, de får til rådighed efter lovgivningen. Disse ting har hverken socialdemokratiske regeringer eller firkløverregeringer evnet at klare. Det kræver en langt mere målrettet indsats af

[Finansministeren]

vores sociale systemer og i mindre grad forhøjelser af selve overførslerne.

Jeg tror, det var vigtigt, om vi kunne komme ind i en seriøs debat om den form for løsning af disse problemer. Så vil vi i hvert fald gøre disse mennesker en tjeneste, som jeg også mener de har krav på at vi anstrenger os for at gøre.

Så meget om temaet den sociale genopretning, hvor min konklusion er, at der er sket en forbedring af vort samlede sociale system, selv om der stadig væk er nogle problemer, vi ikke har evnet at løse tilstrækkelig godt. Men det er ikke rimeligt i en stadig væk vanskelig økonomisk situation, blot fordi man har været lidt for langt ude i nogle valgagitationer, at gennemføre nogle forhøjelser, som alligevel ikke løser nogen problemer, men tværtimod skaber nye. For lempes vi på finanspolitikken, hvad bliver så konsekvensen? Ja, den bliver, at vi fjerner os fra mulighederne for at løse vores økonomiske balanceproblemer, og at vi dermed får en vækst i arbejdsløsheden, hvilket er det værste, der kan ske i et samfund. Jeg går ud fra, at vi også kan være enige om, at den bedste form for socialpolitik i realiteten er at skaffe arbejdspladser til mennesker. Det er den bedste måde, vi kan løse deres problemer på.

Men det får vi jo rig lejlighed til at diskutere videre i de kommende to måneder op til den endelige vedtagelse af finansloven. Jeg har bare følt, at det var rigtigt og naturligt at markere regeringens holdning på disse områder, så man ved, hvor vi står, og så vi på den baggrund også kan få en fornuftig debat.

Så er der nogle misforståelser og, synes jeg – det vil jeg godt sige til hr. Henning Rasmussen – også nogle forsøg på at bringe nogle formuleringer ind, som ikke er rimelige. Hr. Henning Rasmussen ender med ligesom at antyde, at der er tale om det, han kalder småsnyd på den politiske vægt, og det synes jeg faktisk ikke er rimeligt. Som eksempel vil jeg nævne den budgetoversigt, der kom forleden dag. Hr. Henning Rasmussen siger: Lige pludselig, et par dage før finansloven skal førstebehandles, kommer finansministeren med en ny budgetoversigt, som viser balance, underforstået: Nu skal det se pænt ud. Det er jo ikke rimeligt, hr. Henning Rasmussen. Der er anvendt nøjagtig de samme metoder, som socialdemokratiske regeringer altid har anvendt. Jeg går ud fra, at hr. Henning Rasmussen er enig i, at man altid har gjort det

sådan, at når man udarbejder et finanslovforslag, så bygger man det på Det Økonomiske Sekretariats økonomiske konjunkturvurdering fra den foregående maj måned. Når det så kommer med et nyt skøn i oktober, anvender man naturligvis dette. Det er ganske enkelt det, vi har gjort, og det er det, der fører frem til – jeg kan godt forstå, at det generer hr. Henning Rasmussen – at den statsfinansielle situation er gunstigere, end den så ud til at blive for to måneder siden, til trods for at vi har indregnet dels første fase af konkurrenceevneforbedringen, dels reduktionen af energifgifterne. Jeg kan godt forstå hr. Henning Rasmussen, men det er ikke desto mindre kendsgerninger, og jeg beder meget om, at vi af hensyn til de drøftelser, vi skal føre videre i Finansudvalget – og det bliver forhåbentlig lange, intense, grundige og saglige drøftelser – fjerner os fra den mistænkeliggørelse, der ligger i, at vi skulle snyde på vægten. Jeg havde nær sagt – det sagde hr. Bilgrav-Nielsen også, direkte eller indirekte – at hvis man ville betjene sig af den slags metoder, havde det været klogere at gøre det forud for valgets udskrivelse, og ikke efter at valget var afholdt. Det synes jeg måske er det bedste bevis på, at dette naturligvis er ganske normale vurderinger på baggrund af de tal, vi har.

Så er der budgetreguleringskontiene. Jeg har allerede antydnet, at det har været et usandsynlig godt tema under valgkampen. Her har man igen forsøgt at give indtryk af, at regeringen nok gemte noget meget ubehageligt. Jeg synes også, man skal læse budgetoversigten fra forleden grundigt, for hvad er det, den fortæller? Den fortæller, at i forbindelse med en finanslov for 1987, hvor der, da loven blev vedtaget, var udmøntede budgetreguleringskonti af størrelsesordenen $3\frac{1}{2}$ –4 mia. kr., er det nu lykkedes for regeringen som led i den stramme udgiftsstyring at nå frem til, at der kun er en manko på 1,2 mia. kr. efter de første tre kvartaler. Det er jo det, budgetoversigten viser, og det er en dokumentation for, at budgetreguleringskonti ikke bare er nogle, der skal udmøntes i detaljer, men er udtryk for det pres, der ligger på hver enkelt minister inden for den samlede økonomiske ramme, for at holde de udgiftspolitiske måltal. Jeg håber da, og jeg tror også, at Folketinget – i hvert fald de ansvarlige partier – vil fastholde et pres på en regering, for at driften skal være så effektiv som muligt og udgifterne så lave som muligt.

[Finansministeren]

Derfor skal man heller ikke forvente til december, at der vil være forslag på alle budgetreguleringskonti om, hvordan de skal udmøntes. Det er presset på hver enkelt minister, for at han/hun holder sin overordnede ramme, og vi har set det nu i den seneste budgetoversigt, at det kan lykkes for 1987.

Hvis vi tager 1986, gør jeg bare stilfærdigt opmærksom på, at tillægsbevillingslovsforslaget, som vi jo har vedtaget i vinter, viste, at man havde udgifter under den ramme, der var fastsat. Det er ikke, fordi vi regner med, at vi skal have ros for den slags ting, men vi vil i hvert fald gerne understrege, at sådan forløber det faktisk, og det er udtryk for den stramme udgiftsstyring, som jeg håber at også et flertal i Folketinget vil opfatte som værende fornuftig.

Hr. Henning Rasmussen siger videre – og det er også her underforstået, at det er lidt småsnyd – at vi opererer med begrebet nettoudgifter. Uden at gå i detaljer vil jeg bede hr. Henning Rasmussen læse budgetredegørelsen fra foråret, for deri har vi meget klart vist, hvordan udviklingen er i bruttoudgifter og i nettoudgifter, og dér vil hr. Henning Rasmussen også kunne konstatere, at det stort set er et parallelt forløb.

Regeringen er af den opfattelse, at på en række områder er det fornuftigt med gebyrer, med betaling for forskellige offentlige serviceydelser. Nu er valgkampen jo overstået, så man behøver ikke at have livrem og seler på hver gang, men stadig væk skal jeg for en ordens skyld sige: ingen betalingsordninger i sundhedssektoren. Det er ikke det, det handler om, men betaling for det, jeg kalder almindelige henvendelser til det offentlige; det kan være i forbindelse med ansøgninger, tilladelser og mange andre ting.

Det går jeg da ud fra at Socialdemokratiet er enig i, for det har altid været Socialdemokratiets politik. Det er faktisk socialdemokratiske regeringer, der har gennemført det på en lang række områder, og det, vi opererer med, er såmænd blot, at dér, hvor det ikke allerede findes, er det en god idé at indføre det. Jeg synes i hvert fald, det er afgørende, at vi får debatten om betalingsordninger af dramatiseret.

Betalingsordninger på de kontroversielle områder er uden for diskussionen, men når det drejer sig om borgernes henvendelser til det offentlige, ganske almindelige anliggender, er jeg

ikke et øjeblik i tvivl om, at det har en fornuftig indflydelse på brugen af disse offentlige ydelser, og det er jo kun, hvad Socialdemokratiet altid har opereret med på praktisk talt alle områder. Så meget om det.

Så var der spørgsmålet om, at vi – stadig væk underforstået: sådan lidt småsnyd – nu bogførte persontilskuddene til børn på indtægtsbudgettet. Vi har ikke modtaget nogen opfordring fra Socialdemokratiet til, at det fra at være en del af skattereformen skulle være børnetilskud i gammeldags forstand.

Jeg kan ikke forstå deres betragtninger, men gør opmærksom på, at de børnetilskud, der er forsvundet og erstattet af de persontilskud, der indgår i indtægtskattesystemet, er fratrukket, når vi har fastlagt vores udgiftspolitiske ramme. Det er jo ikke sådan, at vi så bare har sagt: Hov, her har vi så et par milliarder kroner, dem kan vi jo så bare bruge. Der er, som det også fremgår af publikationerne, klart redegjort for, at de er trukket fra. Jeg har ikke opfattet nogen meldinger – det vil jeg stadig væk gentage – i retning af, at det fremtidig skal være en social ydelse. Jeg vil, indtil jeg hører andet, operere ud fra, at det er en del af skattesystemet, og som en af dem, der deltog i drøftelserne, må jeg også sige, at det blev der lagt meget betydelig vægt på fra alle seks partiers side.

Til sidst: Vi taler stadig væk om temaer, som der bliver skabt tvivl om: EF-bidraget. Mig bekendt har regeringen aldrig fået mandat fra et flertal i Folketinget til et højere bidrag end 1,4 pct. af momsgrundlaget. Skulle regeringen så opføre andre beløb i finanslovsforslaget? Det ville være i strid med det mandat, som vi har fra et flertal i Folketinget. Hvad der kommer af øgede udgifter, er der vist ingen der er i stand til at sige på nuværende tidspunkt; derfor kan de naturligvis heller ikke indbygges.

Nuvel, så meget om nogle af de ting, som det var meget afgørende for mig at få sat på plads i forhold til den debat, der har været gennem de foregående måneder, alt sammen i bestræbelserne på at komme væk fra mistænkeliggørelsen. Jeg mener faktisk, at vi gør enormt meget og fortsat vil gøre enormt meget for den strammest mulige styring af de offentlige udgifter, og det er der vist ikke ret mange der bør eller kan have noget imod. Man kan have noget imod en ændring af systemer, men ikke imod den stramme styring.

[Finansministeren]

Efter disse bemærkninger vil jeg i øvrigt sige til hr. Henning Rasmussen, at det afgørende – og det var det, som hr. Henning Rasmussen sluttede af med – er jo, at vi ser udviklingen i den økonomiske politik i en sammenhæng. Det er det afgørende, og det er det, der har præget åbningsdebatten og debatten i går om den første del af forslagene om konkurrenceevneforbedringen og Socialdemokratiets forslag. Jeg håber, det er det, der også kommer til at præge debatten i Finansudvalget i de kommende to måneder. Hvis vi holder os det for øje hele tiden, er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at det også kan lykkes, når vi vender tilbage til næste store debat om finansloven, at få bred enighed om en forsvarlig finanslov.

Hr. Jes Lunde havde en række betragtninger, som jeg vel efterhånden indirekte har besvaret gennem svar til hr. Henning Rasmussen. Jeg var lidt overrasket over, at hr. Jes Lunde kunne sige, at præsentationen af finanslovsforslaget var udtryk for et valgoplæg. Den dag, Det Økonomiske Sekretariats konjunkturvurdering forelå i begyndelsen af oktober, fik vi jo sandheden at vide. Hvor er forskellen, hr. Jes Lunde? Lad os se på arbejdsløshedsstallet. Vi arbejder med 265.000 arbejdsløse i finanslovsforslaget, det gør man også i DØS' konjunkturoversigt. Ser man på betalingsbalanceunderskuddet for 1987-88, så varierer det inden for størrelsesordenen 1-2 mia. kr., og jeg går ud fra, at vi kan være enige om – hr. Jes Lunde plejer altid at være saglig – at når man skal skønne over den slags ting, er det svært at sige nøjagtigt, om det er 1 eller 2 mia. kr. mere eller mindre. Men der er fuld overensstemmelse mellem det, der ligger i finanslovsforslaget om hovedtendenserne, og det, der blev forelagt i den nye konjunkturvurdering for oktober, så der var ikke tale om noget specielt valgoplæg; det var bare udtryk for den seriøse fremstilling af forholdene, som de også var dengang.

Diskussionen om, hvorvidt de ekstra udgifter til SU og ekstra udgifter til forsvaret skulle have været med eller ej – ja, det er en spændende diskussion. Tilbage står, at regeringens bud er, at hver gang der kommer nye udgifter, skal der skaffes kompenserende besparelser. Det har vi også sagt her.

Da finanslovsforslaget for 1987 blev præsenteret i august 1986, var karensdagens ophævelse ikke indregnet, og begrundelsen var den

samme, som den er for, at disse to poster ikke er indregnet i år, nemlig at der ikke foreligger lovgivning på området. Men hvis vi ser på 1987, så lykkedes det stadig væk, også da vi fik karensdagens afskaffelse indbygget i finansloven ved dens endelige vedtagelse, at skaffe kompenserende besparelser, og det er i virkeligheden nøjagtigt det samme, der er tale om på nuværende tidspunkt.

Jeg skal så også sige til hr. Jes Lunde, at der ikke er tale om nogen løbsagtighed hos regeringen, som det blev antydnet i forbindelse med, hvordan den statsfinansielle situation videre skal udvikle sig. Der skal, som vi har udtrykt det ved utallige lejligheder, stort set være balance, og det vil sige, at tallet er så tæt på 0 som overhovedet muligt. Det kan svinge lidt op, og det kan svinge lidt ned. I 1986 var der et overskud på 8 mia. kr. Nu i 1987 er vi tæt på balance; det kan svinge lidt op og lidt ned, men vi er tæt på balance, og det håber vi også bliver situationen i 1988. Det er det, skønnene siger.

Det, vi ikke har med i det seneste dagskøn, er anden fase af konkurrenceevneforbedringen, hvor der ikke er taget stilling til, hvad der kan tillades af provenutab i den sammenhæng; det vender vi tilbage til. Men der vil under alle omstændigheder klart ikke være plads til, at vi pludselig skulle kunne få et nyt underskud. Der kan i en kort periode være måske en anelse af underskud, hvis formålet med det er, at det gennem en forbedring af konkurrenceevnen øger den økonomiske vækst og beskæftigelsen i samfundet, for enhver ved, at så vil den manko, der er i et givent år, i løbet af 2-3 år blive udjævnet.

Jeg var meget glad for hr. Bilgrav-Nielsens betragtninger med hensyn til finanspolitikken og den økonomiske politik som helhed. Hr. Bilgrav-Nielsen lagde vægt på, at finanspolitikken fra de senere år blev videreført, hvad angår hovedlinierne. Det er det, som vi i princippet er enige om.

Jeg synes også, det er væsentligt her at få noteret, at Det Radikale Venstre deler regeringens opfattelse af, at der ikke er plads til markante udvidelser af de offentlige udgifter på nuværende tidspunkt. Det takker jeg for, og det synes jeg er væsentligt af hensyn til drøftelserne frem til den endelige vedtagelse af finansloven.

Hr. Behnke lagde meget vægt på, at samarbejdet med arbejdsmarkedets parter ikke blot

[Finansministeren]

bestod i, at man indkaldte parterne til vin og kransekage i Statsministeriet, og dertil kan jeg sige, at det kan jeg i hvert fald garantere for at der ikke bliver tale om. Det bliver i allerhøjeste grad arbejdsprægede møder. De drøftelser, der skal være med arbejdsmarkedets parter, tager regeringen meget alvorligt med henblik på virkelig og enighed med arbejdsmarkedets parter. Derfor bliver det andet end vin og kransekage, det bliver meget lidt vin, og det bliver meget arbejde, også for at komme hele det handlingsforløb igennem, som der er lagt op til i regeringens åbningsredegørelse.

Så har jeg en anden bemærkning til hr. Behnke, der var inde på spørgsmålet om den indtægtsdækkede virksomhed, og han forsøgte at give indtryk af, at det kun var et spørgsmål om, at man gav nogle områder mulighed for at tjene penge ved at sælge service og viden til andre offentlige områder. Det synes jeg er en letfærdig måde at beskrive indtægtsdækket virksomhed på.

Det, det handler om her, er, at man sætter pris på ydelser. Man prøver at indbygge markedsmekanismen i den offentlige sektor. Det skal ikke komme til skade, at der er andre offentlige sektorer, der køber, hvis det nu er en bedre service til en billigere pris, end man har fået før. Det er ikke et problem, at der er andre, der køber det. Det er godt, der også er private, der køber det, men det er for så vidt et tilbud til dem, der har brug for det.

Men det, der er det afgørende i alt det her, er ikke, hvorvidt man tjener lidt her og dér. Det er et spørgsmål om, at man får indbygget nye styringsprincipper i driften af den offentlige sektor, så den bliver stadig mere effektiv.

Hr. Behnke gav udtryk for, at regeringen ikke magtede at styre den offentlige sektor. Det lyder jo stærkt, det må jeg sige. Jeg har ikke mange bemærkninger til det. Jeg mener faktisk, at den udgiftspolitik, der har været ført i de foregående fem år, og som regeringen fortsat agter at bruge mange kræfter på at videreføre, er udtryk for, at vi efterhånden får en bedre balance mellem offentlig og privat virksomhed.

Jeg takker for inspirationen til ændringsforslag til finanslovsforslaget. Jeg ved ikke, om Fremskridtspartiet kan stille forslag, som kan fremskaffe flertal i Folketinget. Det er ikke lykkedes i de mange år siden 1973 at finde ret man-

ge eksempler på det. Hvis hr. Behnke kan komme med forslag, som kan få bred opbakning i Folketinget, så et flertal vil gennemføre det, er regeringen naturligvis meget parat til at diskutere dem, men hvis det kun er den type ændringsforslag, vi har set i de foregående år, så er det nok begrænset, hvor meget støtte man får fra andre partier. Det siger jeg bare som en venlig bemærkning til hr. Behnke, ikke for at slå humøret i stykker, men sådan tror jeg nok man må sige at det nu engang er.

Jeg glæder mig til samarbejdet med Finansudvalget om den videre bearbejdning af finanslovsforslaget, hvad angår opklaring på områder, som savner opklaring – det vil der vel altid være eksempler på i så stort et værk, som finanslovsforslaget er – men også i bestræbelserne på at nå frem til, at vi kan vedtage en forsvarlig finanslov, når Finansudvalget er kommet igennem den meget lange og besværlige proces.

Jeg har lagt mærke til – hr. Jes Lunde var lidt inde på det – at der er nogle, der taler om, at man skal nå frem til et socialdemokratisk finanslovsforslag. Det er en beskrivelse, som jeg har svært ved overhovedet at finde nogen fornuft i. Jeg skal i hvert fald for en ordens skyld gøre opmærksom på, at det er regeringens forslag, der ligger på Folketingets bord, og som skal drøftes i Finansudvalget. Regeringens forslag vil naturligvis altid blive underkastet ændringer under behandlingen i Folketinget. Sådan er det for mindretalsregeringer. Men den dag et finanslovsforslag er færdigbehandlet af Folketinget, skal den siddende regering føre det ud i livet.

Jeg synes egentlig, at det ville være en fordel, hvis vi fjernede os fra den slags debatformer og gør det klart, at det, det handler om, det, der er opgaven for partierne i dette hus, er at vedtage et finanslovsforslag, som er økonomisk ansvarligt, som lever op til den udfordring, det er fortsat at bestræbe sig på at løse de ubalanceproblemer, der stadig er en del tilbage af i dette samfund. Det håber jeg vil lykkes. Jeg tror på, det vil lykkes. Der har været mange positive meldinger i dag, og jeg er helt overbevist om, at også Socialdemokratiet efterhånden vil gå ind i det meget positive samarbejde om bestræbelserne på at nå frem til en forsvarlig finanslov.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

[Henning Rasmussen]

Jeg vil gerne starte med at sige, at vi ved godt, at finansministeren mener, at folkepensionisterne, de arbejdsløse og dem på efterløn og dem på sygedagpenge har det udmærket. Men uanset hvad finansministeren siger, kan han ikke overbevise os om, at han har ret. Han kan ikke overbevise os om, at de arbejdsløse kan leve af, at andre kommer i arbejde. Han kan ikke overbevise os om, at det problem kan vi godt negligere, når man nu ved, at der bliver 265.000 arbejdsløse til næste år.

Derfor kan vi godt blive ved med at gentage vores forskellige synspunkter over for hinanden, men finansministeren må vide, at skal der blive en aftale af en eller anden art, så hører det til, at man anerkender i alt fald væsentlige dele af modstandernes synspunkter. Det kan ikke nytte noget, hvis man bare fortsætter med at sige: Tak for det, I giver os ret i, men I har ikke ret i en pind af det, I siger.

Jeg ved godt, jeg ikke kan overbevise finansministeren om, at de arbejdsløse og dem på efterløn har det skidt. Men det synes vi de har, og det må finansministeren tage hensyn til.

Jeg sagde i al stilfærdighed – jeg gik ned og slog det op, for det lød, som om jeg havde sagt noget helt andet end det, jeg havde sagt – at der formentlig kommer en større udgift til EF. Jeg sagde det bare, ligesom finansministeren selv siger det i sine bemærkninger, men det blev opfattet som en bebrejdelse, fordi det ikke stod i finanslovsforslaget. Det sagde jeg ikke et eneste ord om. Jeg mindede bare om det. Der er et uopklaret punkt dér.

Så sagde jeg ikke til finansministeren, at nu skulle man se at have orden i budgetreguleringskontiene i dag. Jeg sagde, de var på 4,3 mia. kr., og jeg kaldte dem en manko, og det er de også, indtil vi ved, hvor pengene skal findes. Og så sagde jeg, at finansministeren har oplyst, at han ville finde 1,5 mia. kr. ved at øge en række afgifter, borgerne skal betale, eller finde på nye. Det er ikke en almindelig lille, stilfærdig regulering, som alle regeringer har gennemført. Det får man ikke til at blive til 1,5 mia. kr. – bestemt ikke. Det er langt mere vidtgående end det, andre regeringer har gjort på et enkelt år. Det er 100 pct. sikkert.

Så gjorde jeg pænt opmærksom på, at de andre ministre ikke havde sagt, på hvilken måde de ville klare deres 2,8 mia. kr. Det er da ganske reelt at gøre opmærksom på det og samtidig

sige: Der er derfor nogle ubehageligheder enten i form af besparelser eller øgede indtægter, vi endnu ikke kender til. Jeg ved da godt, at man arbejder med begrebet budgetreguleringskonti, men de er store i denne omgang. De er meget store.

Jeg vil godt sige til sidst, at jeg anvendte udtrykket »småsnyd på den politiske vægt og blålys« om en eneste ting, og det er finansministerens forsøg på at fortælle befolkningen, at der er styr på det i den forstand, at der sker ingen udgiftsstigning, ved at bruge nettodriftsudgiftsstyringen som udtryk for, at der er stabilitet i økonomien. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at det, regeringen har gjort på en række punkter, er at skaffe sig stærkt øgede indtægter, der direkte går ind som modregning på udgiftssiden og dermed nedbringer nettodriftsudgifterne og skjuler, at der brutto er sket en stigning.

Jeg ved aldeles udmærket godt det, finansministeren sagde heroppefra, at han pænt og ordentligt har forklaret Finansudvalget og Folketinget bruttotallene og indtægtstallene og nettoudgiftstallene, men det, finansministeren fortæller befolkningen, er, at når nettodriftsudgifterne er styrede, er uændrede, så er alting i orden. Det har regeringen præsteret. Hovedforklaringen på, at regeringen har præsteret det, er, at man har forøget de indtægter, der direkte går til modregning på udgiftssiden. Det er en væsentlig del af forklaringen på det.

Det var det, jeg kritiserede ministeren for. Det var det, jeg kaldte »lidt snyd på den politiske vægt«. Jeg sagde »småsnyd«, og det er da ikke så slemt at sige det på den måde. Og så siger jeg, at det er på den måde, ministeren skaffer sig et alibi for at sige: Men kommunerne og amtskommunerne er værre. De har ikke de samme muligheder som ministeren for at skaffe sig disse indtægter på udgiftssiden, som kan nedbringe nettodriftsudgifterne. En række af de forslag, ministeren kunne have i tankerne, kan vi ikke støtte, men det gør det ikke mere retfærdigt at kritisere kommunerne.

Det er det, jeg mener, at der er lidt – jeg sagde det venligt – »politisk småsnyd«. Det kunne da godt være, at man overhovedet ikke skulle sige »snyd«, men så brugte jeg et andet udtryk. Jeg sagde hokusfokus, og det er da i hvert fald meget venligt. Det fortæller, at det i vores øjne er et illusionsnummer.

Jes Lunde (SF):

Finansministeren var lidt ked af kritikken af, at der skulle være forskellige vurderinger i finansministerens fremsættelsestale og i Det Økonomiske Sekretariats seneste konjunktur-oversigt.

Jeg vil da gerne medgive, at tallene stort set er ens. Det er rigtigt, at skønnet for arbejdsløsheden næste år er 265.000 i begge tilfælde. Det er højere hos andre kilder, f.eks. Det Økonomiske Råd, men nuvel, inden for regeringen er der da konsistens. Der er det 265.000, man gætter på, og tilsvarende for betalingsbalanceudviklingen.

Men vurderingen af betydningen af disse tal, vurderingen af fremtidsperspektiverne er utrolig forskellig i fremsættelsestalen og i konjunkturoversigten. I fremsættelsestalen fik, som jeg nævnte i min første tale her, finansministeren betalingsbalanceproblemet tryllet væk til at være nye udfordringer, og sådan nogle er jo altid rare at have, det er ligefrem stimulerende. Men i Det Økonomiske Sekretariats konjunkturoversigt var der et helt andet syn, et sortsyn. Der sagde man, at balanceproblemet var skærpet, situationen var værre end nogen sinde.

Det synes jeg er en markant forskellig vurdering af situationen, og jeg er desværre mest tilbøjelig til at give Det Økonomiske Sekretariat ret i dets vurdering. Det er også derfor, vi i SF mener, at det er nødvendigt at få lagt den økonomiske politik om. Det er nødvendigt at finde andre løsninger end dem, regeringen uden ordentlige resultater har forsøgt sig med nu i fem år.

Når finansministeren til slut sagde, at det, der er vigtigt her, ikke er at få gennemført en Folketingts finanslov i stedet for regeringens, men at få en ansvarlig finanslov, der kan være med til at løse ubalanceproblemerne, vil jeg sige, at det er der flere måder at gøre på, og der er nogle markante politiske uenigheder, som vi også skal have afprøvet i forbindelse med denne finanslov. Derfor er det interessant for os at undersøge, om vi kan finde et alternativt flertal, som vil være med til at rette op på denne finanslov. Vi er meget optaget af i efteråret at undersøge, om vi kan skaffe os et sådant flertal.

Jeg tror godt, jeg kan love finansministeren både på SF's vegne og de eventuelle andre partiers vegne, at økonomisk har finansministeren ingen grund til bekymring. Vi skal nok sørge

for, at de ændringsforslag, som vi kommer med, og dem, der eventuelt bliver opnået enighed med Socialdemokratiet og De Radikale om, bliver afstemt og sikrer, at de samlet får en gunstig virkning på beskæftigelse, statsfinansier og betalingsbalance.

Den økonomiske tryghed kan finansministeren godt føle, men politisk er der selvfølgelig grund til for finansministeren at følge stor utryghed, hvis det lykkes for os at finde det flertal. Bl.a. af den grund vil vi lede efter det.

Behnke (FP):

Jeg takker finansministeren for hans svar og vil starte i den ende, hvor finansministeren mener, at regeringen gør meget for at stramme styringen af den offentlige sektor. Jeg er heller ikke i tvivl om, at den store offentlige sektor bliver styret stramt, men åbenbart ikke stramt nok. Den offentlige sektor udgør stadig væk over 60 pct. af bruttonationalproduktet, og det er efter vores mening alt, alt for meget og en af årsagerne til, at landets økonomi er så dårlig, som den er.

Når vi i Fremskridtspartiet betegnede forslaget til finanslov som et valgoplæg, var det med venligt hensyn til de over 4 mia. kr., der stod på budgetreguleringskontiene. Intet er vel mindre rart end at skulle gå ud i en folketingsvalgkamp, når man har sat navne på besparelserne. Så er der 900.000 offentligt ansatte, som ved, at det er nogle af dem, det måske går ud over, og så vil tilbøjeligheden til at stemme på en borgerlig regering måske ikke være så stor.

En anden ting er, at der i den noksom omtalte budgetredegørelse fra oktober måned er en hel side, der opregner de steder, hvor der for 1987 vil blive budgetoverskridelser for de forskellige ministerier. Hvis der ikke meget hurtigt kommer navn på besparelserne og budgetreguleringerne for 1988, vil man måske også i 1988 blot ende i budgetoverskridelser.

Finansministeren ville gerne give udtryk for, at budgetredegørelsen her fra oktober måned betegnede en gunstigere finanspolitisk situation. Det er da også korrekt, men hvor er det, der for alvor er en gunstigere finanspolitisk situation? Det er alene på grund af forøgede skatteindtægter. Sagt på en anden måde: Den danske befolkning vil blive skatteplyndret endnu mere, end man før havde regnet med, og det synes vi er en kedelig finanspolitisk forbedring.

[Behnke]

Vi havde hellere set, at man til sin glæde havde opdaget, at der var nogle af de offentlige områder, som var blevet billigere end anslået, så man på den måde fik en finanspolitisk forbedring.

Finansministeren brugte også nogle ord på de fattige i Danmark, og det er da helt korrekt, når det bliver sagt, at penge gør det ikke. Den mange gange omtalte fattigdomsrapport giver et temmelig hårdt hug til den offentlige sektor og gør opmærksom på, at behandlersamfundet rent faktisk indimellem producerer ulykkelige, umyndiggjorte menneskeskæbner. Men skal der tages hul på det, er det i denne sal, de problemer skal løses, ikke blot ved at skrive rapporter og sige: Penge gør det ikke. Det er et spørgsmål om, at hele tendensen, hele holdningen i den offentlige sektor til det enkelte individ bliver ændret.

Så var der bemærkningerne til Fremskridtspartiets tidligere mange ændringsforslag, som tidligere har været udmøntet i en decideret alternativ finanslov. Det er korrekt, at der ikke har været den store opbakning her i salen bag vores ændringsforslag til finansloven, men når der skal spares nogle penge, så kan det ikke nytte noget, at man blot stikker hovedet i busken og håber på, at besparelserne kommer af sig selv. Derfor har Fremskridtspartiet ofte været ene om at sætte navn på besparelserne. Det kan godt være, at regeringen og finansministeren ikke bryder sig om alle vores ideer til besparelser, men vi har dog trods alt det mod at turde sætte navn på besparelserne.

På et tidspunkt skuffede det mig lidt, at regeringens såkaldte sparebande – jeg ved ikke, om den er opløst – udtalte, at den havde vendt alle stenene, og der var ikke mulighed for at komme med flere besparelser. Men det er altså nu engang nødvendigt at komme med ekstra besparelser og få sat den offentlige sektors alt, alt for store forbrug af midler her i samfundet ned.

Vi glæder os også til et samarbejde, ikke alene i Finansudvalget, men vi håber også på, at finansministeren på et tidspunkt inviterer os til en kop vin og et stykke kransekage i Finansministeriet, hvis der skulle være brug for gode ideer til besparelser.

Preben Møller Hansen (FK):

I svarreplikken kom finansministeren ind på det ønske, der lå hos Socialdemokratiet om at

øge udgifterne til de sociale områder, og gjorde derefter opmærksom på, at man i den periode, der var gået, i og for sig havde sikret vores folke- og invalidepensionister en stigning i deres indkomster baseret på den dyrtidsreguleringsordning, der var. Bemærkningen var, at det var faktisk den gruppe, der havde fået den største reallønsfremgang, hvis man kunne sige det sådan.

Jeg tror, at ministeren har glemt, at man i dette Folketing har sikret sig selv en lønstigning på 70.000 kr., og det er faktisk betydelig mere end de par øre, vores folkepensionister blev tilkendt.

Men hvorom alting er, vil jeg også gerne knytte et par bemærkninger til det, hr. Henning Rasmussen sagde om de sociale udgifter. Det er også fremkommet tidligere, det er også fremkommet i S-planen, at Socialdemokratiet har nogle punkter, og jeg kan forstå det ufravigelige standpunkt, at man skal bruge 2 mia. kr. til dækning af udgifter til vores folke- og invalidepensionister. Dette skulle kunne give vores ældre og invalidepensionisterne en forbedring.

Nu er spørgsmålet unægtelig, om man reelt kan tale om en forbedring. Sådan som vi har forstået kommentarerne til ideen, er det før skat, det vil sige, at de 200 kr., man mener vores ældre skal have mere om måneden, bliver beskattet, og der bliver kun en hundredkronesedel tilbage. Går vi ind i en anden lovgivning, der er gældende for vores folke- og invalidepensionister, bl.a. om huslejetilskud, vil vi opleve, at det, de får, reelt går til andre; det går i realiteten ikke til vores ældre.

Derfor har vi haft nogle andre ideer og nogle andre tanker, idet vi mener, at de mennesker, der i dag er på overførselsløn, skal have helt andre beløb. De beløb, de får i dag, er ikke til at leve af. Det er netop på baggrund af disse beløb, vi har fået fattigdomsrapporten, som helt klart fastslår, at de beløb, man yder til de socialt dårligt stillede i samfundet, er for beskedne.

Vi mener ikke, at der skal være forskel på folk. Det er netop derfor, vi går ind for, at man gennemfører borgerlønstanken, således at alle er sikret et minimum. Hvis samfundet ikke kan sikre dem beskæftigelse, så er de sikret et minimum på 5.000 kr. skattefrit om måneden.

Så siger man selvfølgelig fra Socialdemokratiets side, at der er ingen sammenhæng i den økonomiske politik. Men det er nødvendigt for

[Preben Møller Hansen]

dem at sige noget sådant. Ellers ville de komme i klemme, idet de ikke ville stemme for det forslag, Fælles Kurs udarbejder. Men vi har det nøjagtig ligesom alle andre. Vi føler et tungt ansvar for at medvirke til lovgivningsarbejdet. Når vi fremkommer med vores ændringsforslag, vil vi naturligvis også komme med forslag, der sikrer, at der er indkomst til dækning af udgiften.

Vi vil da også gerne have lov til at sige til Socialdemokratiet, at det forslag, de er kommet med, til finansiering, hvor de vil lægge en skat på 2 promille på handel med obligationer og andre værdipapirer, i realiteten er et forslag, der stammer fra Fælles Kurs. Vi har sagt, at man i den sag skal tage obligationsrenten, og i realiteten er der tale om det samme; det er blot en mindre indkomst, man får ad den vej. Så har man omformuleret det, for at det skal se lidt anderledes ud.

Men hvorom alting er, vil vi komme med en stribe ændringsforslag til finanslovsforslaget og en stribe forslag til dækning af finansiering. Vi forventer ikke at blive inviteret op til et glas vin hos finansministeren. Vi klarer os ganske glimrende uden sprut. Vi mener i det hele taget, at man i Folketinget skal klare sig uden sprut. Det er betydelig bedre. Var den ikke fin, den def?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ønskes der afstemning om lovforslagets overgang til anden behandling? (Ophold). Der forlanges afstemning om lovforslagets overgang til anden behandling. Jeg skal oplyse, at denne afstemning vil finde sted i mødet tirsdag den 27. oktober 1987.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Annette Just (FP), Pia Dahl (FP), Pia Kjærsgaard (FP), Kirsten Madsen (FP) og Jane Oksen (FP) har meddelt mig, at de ønsker til forsvarsministeren at stille følgende:

Forespørgsel.

»Vil ministeren tage initiativ til, at Højesterets dom af 2. februar 1978 om Christiania bliver efterlevet, samt til at sikre dette rekreative område for Københavns befolkning?«

(Forespørgsel nr. F 7).

Medlemmer af Folketinget Dorte Bennedsen (S), Helen Beim (S), Baadsgaard (S), Pia Gjellerup (S), Erik Holst (S), Helge Mortensen (S), Henning Nielsen (S) og Trøjborg (S) har meddelt mig, at de til miljøministeren ønsker at stille følgende:

Forespørgsel.

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for yderligere at nedbringe luftforureningen, således at regeringen lever op til Nordisk Råds rekommandation af 26. februar 1987?«

(Forespørgsel nr. F 8).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (14/10 87):

Udtræder: Bollmann (CD)

Nyt medl.: Sonja Albrink (CD)

Bjørn Elmquist (V)

Nyt medl.: Niels Anker Kofoed (V)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 27. oktober 1987 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.55

